«...Nae Ionescu fusese mai mult decât profesorul meu favorit; îl consideram maestrul meu, "ghidul" care îmi fusese dăruit ca să-mi pot împlini destinul [...]. Moartea lui Nae Ionescu mă afectase profund; îmi pierdusem maestrul, călăuza; spiritualiceşte, rămăsesem "orfan"».

Mircea Eliade, *Memorii*

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL V,
Nr. 3/51
martie
1995

16 pag. - 400 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINA

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, FRANŢA, ELVEŢIA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

LIMPEZIREA APELOR

Ceea ce trebuia să se întâmple mai demult, s-a întâmplat. Când şi-au dat seama că nu pot transforma Convenţia Democratică într-un instrument al intereselor proprii, conducătorii Partidului Social-Democrat Român (PDSR), Partidului Liberal '93 (PL '93) şi Partidului Alianţei Civice (PAC) au luat hotărârea să o părăsească şi să-şi încerce norocul politic pe spese proprii. O acţiune care ar putea fi interpretată ca o destrămare a Opoziţiei într-un moment când Puterea comunistă îşi reface, şi formal, unitatea. În timp ce, prin protocolul semnat de Partidul Democraţiei Sociale din România (PDSR), Partidul Socialist al Muncii (PSM), Partidul România Mare (PRM) şi Partidul de Uniune Naţională Română (PUNR), partide la adăpostul cărora Partidul Comunist Român şi-a menţinut existenţa şi şi-a asigurat continuitatea, Puterea se consolidează, în aşteptarea viitoarelor alegeri prezidenţiale şi parlamentare, de care nu ne mai desparte decât un an, Opoziţia este bântuită de duhul dezbinării.

Înainte însă de a ne alătura corului pesimiştilor, care văd în migrarea celor trei partide spre orizonturi mai promiţătoare o slăbire a Opoziţiei, să încercăm să explicăm, în câteva cuvinte, de ce momentul ieşirii din Convenţie a fost ales tocmai acum şi, totodată, de ce acţiunea de a părăsi o alianţă politică cu rezultate pozitive nu s-a produs ca un divorţ decent, ci a fost însoţită de accente regretabile, care amintesc de mahalaua politică, ilustrată într-o situaţie similară de dl Radu Câmpeanu.

Convenţia Democratică este o creaţie a Domnului Corneliu Coposu. Chiar dacă acest senior al scenei politice româneşti nu ar fi făcut nimic altceva decât să pună bazele acestui trainic edificiu al Opoziţiei şi al Rezistenţei româneşti în faţa comunismului restaurat şi din ce în ce mai agresiv, numele său rămâne înscris cu litere luminoase în istoria politică a României de după Decembrie '89. Într-o lume înspăimântată de ideea de "partid" şi neîncrezătoare la tot ceea ce se cheamă "partide", Domnul Corneliu Coposu a găsit formula ideală - Convenţia Democratică. O formulă capabilă să-i mobilizeze în jurul ei atât pe cei puţini, pe cei îndrăzneţi, hotărâţi să se ia de piept, cu orice risc, cu Puterea, sfidând aparatul ei de represiune - SRI-ul (de fapt vechea Securitate, machiată de ochii Occidentului cu un strat subţire de fard democratic), cât şi pe cei mulţi, dar temători, care au văzut în "**Cheie**" un simbol care nu-i punea în conflict deschis cu Puterea şi ca urmare acceptabil în speranţa unor schimbări pe care le doreau, dar pentru care nu aveau curajul să se bată.

Din dorinţa de a imita modelele democraţiei occidentale, Convenţia Democratică a instalat în fruntea ei partidele reprezentante ale celor trei principale orientări politice din lumea apuseană: *democraţia-creştină*, având ca protagonist Partidul Naţional-Ţărănesc, *liberalismul*, reprezentat iniţial de Partidul Naţional-Liberal condus de dl Radu Câmpeanu, iar după ieşirea acestuia din Convenţie de Partidul Liberal '93 condus de dl Dinu Patriciu, şi *social-democraţia*, reprezentată de Partidul Social-Democrat condus de dl Sergiu Cunescu. Acestor trei partide cu orientări doctrinare precis definite li s-a adăugat Partidul Alianţei Civice, condus de dl Nicolae Manolescu, partid care la data înfiinţării Convenţiei oscila, ca adeziune doctrinară, între democraţia-creştină, socialism şi liberalism.

Crearea unei aristocraţii a Convenţiei a fost însă o greşeală. Ceea ce dorea în anul 1992 alegătorul român, orientat politic, era *înlăturarea comunismului*. Un obiectiv a cărui realizare nu era garantată de nuanţele doctrinare dintre democraţia-creştină, liberalism şi social-democraţie, ci de *prestigiul personalităţilor* angajate în lupta politică împotriva Puterii, de trecutul lor de luptători anticomunişti şi de statura lor morală. Or, din acest punct de vedere, nici dnii Sergiu Cunescu şi Dinu Patriciu, şi nici chiar dl Nicolae Manolescu, nu reprezintă simboluri în lupta împotriva comunismului, personalităţi capabile să atragă electoratul în acţiuni decisive pentru scoaterea României din marasmul moral şi material în care se găseşte astăzi. Simbolul acestei lupte l-a reprezentat, în ultimii ani, Convenţia Democratică, ca un întreg nediferenţiat, în interiorul căreia Domnul Corneliu Coposu a ştiut să păstreze, cu înţelepciune şi discreţie, o linie de echilibru. O performanţă pe care liderii politici menţionaţi mai sus nu au înţeles-o şi, neînţelegând-o, nu au fost capabili nici să o aprecieze aşa cum se cuvine. Între supradimensionatele lor aspiraţii şi veleităţi politice şi modestele posibilităţi de a realiza măcar o câtime din aceste aspiraţii s-a interpus permanent personalitatea moderatoare a conducătorului Partidului Naţional-Ţărănesc, căruia i se pot reproşa unele greşeli inerente activităţii politice, dar în nici un caz nu i se poate imputa păcatul de a pune interesele personale sau de partid înaintea intereselor naţionale.

Domnul Corneliu Coposu este însă un om bătrân, dar mai ales foarte bolnav. Moartea lui ar fi fost o rezolvare binevenită pentru cei ce militează pentru reorientarea Convenţiei Democratice pe un alt făgaş decât cel de până acum şi aspiră la preluarea conducerii ei. Domnia Sa, în ciuda unei grave afecţiuni pulmonare care l-a ţinut anul trecut, timp de câteva luni, la tratament într-un sanatoriu din Germania, s-a încăpăţânat însă să nu moară, încurcând astfel planurile celor grăbiţi să-l prohodească şi să-i succeadă. Revenirea Domnului Corneliu Coposu la cârma Convenţiei a produs o stare de iritare în rândul celor care s-au dovedit incapabili să priceapă că prezenţa lor în Parlamentul României nu se datorează nici etichetei de social-democraţi, liberali sau civici pe care o etalează şi nici virtuţilor lor politice, ci faptului că fac parte din Convenţie. Sub imperiul acestei stări de iritare, dnii Cunescu, Patriciu şi Manolescu s-au răzvrătit atât împotriva reglementărilor pe baza cărora a funcţionat Convenţia până acum, cât şi împotriva conducerii care veghează la respectarea acestor reglementări. Dar cum Domnul Corneliu Coposu se bucură de un statut special în rândul elitei oamenilor politici de astăzi, ca urmare a celor 17 ani de detenţie în iadul temniţelor comuniste şi a consecvenţei cu care refuză orice compromis cu actuala Putere, contestatarii

(continuare în pag.2)

Gabriel CONSTANTINESCU

55 DE ANI DE LA MOARTEA LUI

NAE IONESCU (1890-1940)

LIMPEZIREA APELOR

(urmare din pag.1)

rânduielilor din Convenţie au evitat o confruntare directă cu succesorul lui Iuliu Maniu la conducerea Partidului Naţional Ţărănesc. Ei şi-au concentrat atacurile asupra Domnului Emil Constantinescu, persoana care îndeplineşte, cu conştiinciozitate, funcţia de preşedinte şi purtător de cuvânt al Convenţiei, precum şi de coordonator oficial al acţiunilor ei politice.

Ceea ce-i reproşează "**răzvrătiţii**" Domnului Emil Constantinescu este modesta sa talie de om politic, în comparaţie cu vicleniа şi abilitatea actualului preşedinte al României, Ion Iliescu, căruia trebuie să-i facă faţă. Este drept că actualul preşedinte al Convenţiei Democratice nu este persoana harismatică de care ar avea nevoie România în vremurile de cumpănă prin care trece astăzi. Domnia sa are însă o calitate pe care cei ce ţintesc să-i ia locul nu o au: **loialitatea**. O calitate care, în perspectivă pentru viitorul ţării, preţuieşte cu mult mai mult decât ceea ce pot oferi, ca valoare morală şi chiar politică, dnii Cunescu, Patriciu şi Manolescu.

*

Pretenţiile social-democraţilor dlui Sergiu Cunescu de a deţine un rol conducător în Convenţia Democratică nu sunt justificate nici de orientarea şi evoluţia politică a social-democraţiei în ţara noastră şi nici de adeziunea electoratului la ideologia social-democrată. În această ordine de idei, este bine să nu se uite că social-democraţia a fost trunchiul din care s-au desprins toate partidele comuniste. De asemenea, nu trebuie să se uite că, după prăbuşirea comunismului în ţările din Răsăritul Europei, *toate partidele comuniste* din aceste ţări şi-au schimbat denumirea, devenind formaţiuni politice *social-democrate*. Un şiretlic ieftin, care a fost folosit şi de comuniştii români. Aşa se face că, la ora actuală, în România, există o pletoră de formaţiuni politice care pretind a fi social-democrate. Partidul Democraţiei Sociale din România, patronat de preşedintele Ion Iliescu, Partidul Democrat al dlui Petre Roman, Partidul Socialist al Muncii condus de tovarăşul Ilie Verdeţ, secondat de figura porcină a lui Adrian Păunescu şi recent înfiinţatul Partid Socialist al tovarăşului Tudor Mohora. Un larg context politic de culoare roşie, de care dl Cunescu se pare că se simte mai apropiat decât de foştii deţinuţi politici, pe care ar dori să-i elimine din Convenţie. De altfel, ardoarea cu care îşi susţine crezul republican, propunând chiar schimbarea denumirii Convenţiei Democratice în **Convenţia Republicană**, defineşte partidul social-democrat al dlui Cunescu ca un corp străin în cadrul unei alianţe politice pentru care înlocuirea monarhiei cu republica este considerată ca unul dintre marile abuzuri săvârşite de comunişti.

Şi încă un fapt care nu trebuie trecut cu vederea. Social-democraţii români nu sunt la prima acţiune de sabotare a unei alianţe politice în momente grele din istoria vieţii politice din România de după cel de al doilea război mondial. La 18 octombrie 1944, când ţara era cotropită de ruşi şi guvernul generalului Sănătescu se străduia să facă faţă prădăciunilor săvârşite de armata sovietică, predecesorul dlui Cunescu (şi mentorul său spiritual), Titel Petrescu, la data aceea preşedintele Partidului Social-Democrat şi membru marcant în guvern, alături de Iuliu Maniu şi Constantin Brătianu, şi-a dat demisia, împreună cu miniştrii comunişti. Aceste demisii au provocat căderea guvernului Sănătescu şi totodată au oferit comuniştilor posibilitatea de a face primii paşi pe calea comunizării României. În sprijinul pretenţiei de superioritate a social-democraţiei, dl Sergiu Cunescu invocă faptul că partidul pe care-l conduce este singura formaţie din Convenţie cu o "ideologie" clar formulată. Ca răspuns la această pretenţie, îl lăsăm pe Jean-François Revel să-l lămurească pe preşedintele Partidului Social-Democrat Român ce este o ideologie; răspunsul este extras din lucrarea *Cunoaşterea inutilă*, apărută în anul 1993 la Editura Humanitas, în traducerea lui Dan C.Mihăilescu. *"Ce este o ideologie? este o întreită dispensă: dispensă intelectuală, dispensă practică şi dispensă morală. Cea dintâi constă în a reţine din realitate numai elementele favorabile tezei pe care o susţii, ba chiar a inventa această realitate, negându-le pe celelante, omiţându-le, trecându-le cu vederea ori împiedicând accesul la ele. Dispensa practică suprimă criteriul eficacităţii, elimină valoarea oricărui contraargument. Una dintre funcţiile ideologiei este şi fabricarea explicaţiei, care o absolvă. Câteodată, explicaţia se reduce la o pură afirmaţie, la un act de credinţă... Dispensa morală anulează noţiunile de bine şi de rău, în ce-i priveşte pe protagoniştii ideologici, sau, mai degrabă, în cazul lor ideologia ţine loc de morală... Socialiştii au o atât de înaltă idee despre propria lor moralitate, încât, dacă stai să-i asculţi, rezultă că prin simplul fapt că ei practică asiduu corupţia, aceasta se înnobilează, devine cinste, ajunge chiar o virtute"*. Precizări care-l vizează nu numai pe dl Sergiu Cunescu, ci şi pe toţi ceilalţi purtători ai ideologiei social-democrate din România.

*

Cel de al doilea grup de "**răzvrătiţi**" din Convenţie este alcătuit din fruntaşii Partidului Liberal '93. Nimic surprinzător în atitudinea dlui Dinu Patriciu şi a acoliţilor săi. Crezul lor politic poate fi rezumat în următoarele cuvinte: *adaptarea la situaţii pentru a obţine maximum de profit*. În era comunistă au ştiut să profite de toate avantajele pe care le oferea *"carnetul roşu"*, *"relaţiile cu mai marii Puterii"* şi *"corupţia"*. După evenimentele din Decembrie '89 au mizat pe cartea Opoziţiei, sperând că apropierea acesteia de Occident le va oferi mai multe avantaje decât îndoielnica revenire şi reinstaurare la putere a comunismului. În această idee s-au alăturat liberalilor conduşi de dl Radu Câmpeanu. Dar când şi-au dat seama că suspecta colaborare a acestuia cu Puterea comunistă le poate prejudicia interesele, s-au alipit de Convenţia Democratică. Şi nu se poate spune că această manevră nu le-a fost de folos pe plan politic. Sub umbrela protectoare a Convenţiei, au reuşit să se bucure de un număr nesperat de mare de mandate în Parlament. Dar dânşii nu se mulţumesc cu mult. Sunt lacomi, vor **totul**. O pretenţie care le-a fost refuzată şi de aceea s-au supărat pe Convenţie. O supărare care le poate fi fatală.

Este de neînţeles cum oameni deştepţi, aşa cum sunt, în mod incontestabil, dl Dinu Patriciu şi colegii săi, nu au învăţat nimic din lecţia Câmpeanu. S-ar putea însă ca manevra lor de ieşire din Convenţie să însemne preludiul unei apropieri de Putere. De-a lungul întregii lor istorii politice, liberalii nu au suportat statutul de partid de opoziţie. Dar şi în ipoteza că dl Patriciu ar avea intenţia să curteze Puterea, există un precedent de care ar trebui să ţină seama. În anul 1944, Gh.Tătărăscu şi-a încercat norocul politic alături de comunişti, intrând în guvern, în calitate de vice-premier şi ministru de externe. După ce l-au folosit, compromiţându-l atât pe el ca om politic, cât şi partidul liberal, pe care îl reprezenta, comuniştii l-au înlăturat, fără menajamente. De altfel, nici comuniştii dlui Iliescu nu s-au purtat mai blând cu dl Radu Câmpeanu, succesorul şi discipolul lui Gh.Tătărăscu în arta compromisului politic. Deci, atenţie dle Dinu Patriciu!

*

Înainte de a încerca să găsim o explicaţie a atitudinii dlui Nicolae Manolescu, ultimul dintre dizidenţii din Convenţia Democratică, mai redăm un scurt pasaj din lucrarea lui Jean-François Revel, citată mai înainte: *"... a-ţi înveli opiniile politice în autoritatea dobândită graţie lucrărilor ştiinţifice înseamnă a trişa opinia publică"*.

Dl Nicolae Manolescu s-a avântat în arena politicii militante în anul 1991, când, la Congresul Alianţei Civice de la Sibiu, a anunţat crearea unui nou partid politic, Partidul Alianţei Civice. O hotărâre bizară, întrucât, pe de o parte la acea dată mulţi membri ai Alianţei făceau parte din partidele politice de opoziţie, iar pe de altă parte, în acel moment nu de noi partide era nevoie, ci de întărirea acelora care formau **Opoziţia reală** în faţa Puterii comuniste în curs de regrupare, după momentele de derută din Decembrie '89. Aşa stând lucrurile, se pare că ceea ce l-a determinat pe profesorul Manolescu să înfiinţeze un nou partid politic nu a fost atât dorinţa de a contribui la întărirea Opoziţiei, cât ambiţia de a se afirma ca lider politic. O ambiţie pe care nici nu mai încearcă să o disimuleze. Dovadă că în anul 1992 s-a angajat cu toată energia în lupta pentru a fi desemnat candidat din partea Convenţiei la demnitatea de preşedinte al României. Domnia Sa şi-a închipuit că este îndreptăţit să pretindă această candidatură în calitatea sa de strălucit... critic literar.

Insuccesul, faptul că, în locul său, conclavul Convenţiei a preferat o persoană mai modestă, lipsită de aureola sa de om de cultură, pe profesorul Emil Constantinescu, l-a afectat profund. De atunci dl Manolescu este în conflict şi îi contestă pe toţi aceia care se dovedesc incapabili să-l preţuiască la adevărata sa valoare. În primul rând îi contestă pe foştii deţinuţi politici (cărora anii de temniţă nu le dau dreptul să se măsoare cu statura Domniei sale de "om de cultură"!), contestă Alianţa Civică pentru că mai există, refuzând să se scurgă cu toate efectivele ei în partidul pe care-l conduce, într-un cuvânt, contestă tot ceea ce nu i se ploconeşte cu respectul ce crede că i se cuvine! O exacerbare a eului care ameninţă să devină primejdioasă.

*

Prin autoexcluderea celor trei partide politice, Convenţia s-ar putea să piardă din punct de vedere **cantitativ**. În mod cert, însă, va câştiga în **calitate**. Omogenizarea îi va mări creditul moral în ochii oamenilor cinstiţi şi această consecinţă este mult mai importantă decât cârdăşia cu dnii Cunescu, Patriciu şi Manolescu.

Cuvine-se...

Numărul pe decembrie al "Punctelor Cardinale", expediat abonatului nostru din Germania, medicul **VICTOR APOSTOLESCU**, s-a întors la redacţie, cu menţiunea seacă a poştei germane: "Destinatarul decedat". Aşa ne-a fost dat să aflăm că un ales suflet românesc plecase dintre noi...

Victor Apostolescu s-a născut la 1 mai 1911, în comuna Glimbocel (judeţul Muscel). În anii studenţiei sale clujene, la Facultatea de Medicină (pe care a absolvit-o în 1938), a devenit membru al Mişcării Legionare. Refugiat în Germania după aşa-zisa "rebeliune" (ianuarie 1941), a stat o vreme la Rostock, unde a funcţionat ca medic la fabrica de avioane "Heinkel" (aici lucrau, alături de alţi străini, şi mulţi legionari refugiaţi). A trecut apoi prin lagărele de la Buchenwald şi Dachau. A făcut parte din Regimentul Român I, organizat în exil după capitularea României şi trimis pe frontul de Răsărit în februarie 1945. La sfârşitul războiului a reuşit să se strecoare printre liniile sovietice, refugiindu-se în Bavaria. Aici, la Erding, şi-a deschis, încă din 1946, un cabinet medical. În 1949 se va căsători cu o nemţoaică de confesiune romano-catolică; în 1950 i se va naşte unicul fiu, de care a fost mândru până la sfârşitul vieţii.

Spicuim din evocarea pe care i-a făcut-o camaradul Ion Popa (de la care avem şi majoritatea datelor biografice): "Structura sufletească a lui Victor Apostolescu se baza pe principiile de morală creştină şi pe acelea de doctrină legionară, aşa cum au fost enunţate de Căpitan[...] Victor Apostolescu a luat parte activă la manifestaţiile româneşti din exil îndreptate împotriva regimului comunist din România, iar din anul 1954 a participat la vasta acţiune de conciliere şi colaborare cu partidele «democratice», cu diversele instituţii, asociaţii şi personalităţi culturale din lumea liberă. El era pătruns de cultul «omeniei» româneşti, aşa cum a fost descris de prietenul nostru, George Racoveanu. Cine trecea pe la Victor, era primit cu prietenie şi ospătat cu generozitate. În casa lui i-am întâlnit deseori pe Bădia Gârneaţă, pe Costache Papanace[...] şi pe mulţi alţii."

S-a stins din viaţa aceasta, după o lungă şi grea suferinţă, pe 15 decembrie 1994, la Erding. Serviciul divin de înmormântare a fost oficiat de doi preoţi români, în limba română. L-au petrecut pe ultimul drum atât prieteni germani, cât şi români (veniţi de prin alte localităţi).

Dumnezeu să-l odihnească în ceata drepţilor Săi.

PUNCTE CARDINALE

PROFILURI LIRICE: OVIDIU VASILESCU

După ce a înfruntat în țară urgia comunistă, poetul și publicistul Ovidiu Vasilescu a fost nevoit să ia calea exilului, stabilindu-se în Statele Unite. Acolo și-a continuat lupta anticomunistă, în numele valorilor naționale și creștine, conducând o vreme la New-York periodicul românesc "Libertatea" (unul dintre cele mai ferme din întreaga presă a exilului românesc). Apostol târziu al legionarismului (făcând parte dintr-o generație mai tânără), și-a adunat "reflecțiile politice" în volumul *Trepte spre Omul Legionar* (Editura "Libertatea", New-York, 1989). Cartea este alcătuită din trei capitole: "Dimensiunile și semnificația jertfei supreme în cadrul doctrinei legionare", "Asceza în doctrina legionară" și "Romantismul în doctrina legionară".

Ca poet, se recomandă prin trei volume de versuri: *Fructe din pomul serii*, *Strigăt către dragoste și către moarte* și *Cânturi pentru somnul Tău*. Din acest ultim volum, apărut în preajma Crăciunului trecut, la Editura "Cuvântul Românesc" din Canada (d-l Ov.Vasilescu este colaborator al merituoasei reviste lunare de la Hamilton), am alcătuit selecția de mai jos. Titlul volumului (și al "Cântecului" inițial) nu trebuie judecat cu formalism teologic, ci exclusiv ca metaforă poetică. Nu este nicidecum vorba de acel "Deus otiosus" al mitologiilor arhaice sau al deismului masonic, ci mai degrabă o reprezentare lirică a "odihnei" lui Dumnezeu din "ziua a șaptea".

Întreg volumul este alcătuit din "cântece" de câte patru catrene, cu o tematică variată, menținută deliberat în corsetul formelor tradiționale (autorul a făcut în altă parte și "experiențe" de versificație modernistă). Poetul e stăpân pe mijloacele sale și fiorul liric găsește aproape întotdeauna sunetul secund al limbajului.

Ne pare nespus de rău că nu avem la îndemână și un chip al poetului: cu părul argintat de devreme, cu fața supță ca a sfinților din icoanele bizantine, cu ochii halucinați ai celui ale cărui priviri bat dincolo de lumea aceasta... **(R.C.)**

Cântecul robilor

De când ne știm, tot tragem la odgoane
și funiile-n palme ne-au pătruns;
umblăm pe cer ca sfinții prin icoane
și tragem lumea după noi în sus.

Că noi suntem exemplul de osândă,
încovoiați sub un destin de fier:
o ceată disperată și flămândă,
pe sub înstrăinarea altui cer.

Dar, de n-am fi, nu s-ar aprinde stele
și ar fi beznă noaptea pe colini;
noi minerim tot aurul din ele
și îl prefacem singuri în lumini.

Că asta-i calea noastră: silnicie,
să tot vâslim triremele pe mări,
să tragem omenirea în vecie
și Carul Mare să-l târîm pe zări.

Cântec pentru somnul Tău

Ești obosit se pare și te doare
că n-am putut să te iubesc mai mult.
Te văd mai trist, mai mohorît îmi pare,
te văd așa cum nu te-am cunoscut.

Dar, ca faimosul meșter de metale,
îmi pun și eu cuvântul pe ilău
și, din ciocan și ritm de nicovale,
ridic un cântec pentru somnul Tău.

Să dormi acuma liniștit, în pace;
să nu duci grija ucenicului,
că el în mii de ucenici se face
și-i totdeauna unde vrei să-l pui.

Deci lasă, Doamne, robul Tău să vadă
să nu pășească luna-n alt pătrar,
să nu-ți dea buzna stelele-n ogradă
și să țin foc de candelă-n altar.

Cântecul unui cruciat

Călare pe o umbră-ntunecată,
sălta în șa tăcutul cavaler;
avea în ochi lumina spintecată
și-n vârful lăncii-o țandără de cer.

Se-mpletici, apoi căzu pe-o parte
mârțoaga slabă - calul său cândva -
și-așa cum sta, cu capul dat pe spate,
în ochii lui lumina tremura.

El se căzni să sară în picioare
și-și netezi tunica pe la piept;
în ochii lui se mai surpă o zare,
și noaptea se lăsă încet, încet...

Se rupse lancea-n repedea cădere;
de-acum avea în mână doar un ciot:
în ochii lui lumina-i o părere
și năvălise noaptea peste tot.

Cântecul înfrângerii

Aici ne vrură Zeii-n văgăuni
și-n subterane lumi nepământene,
învinși de ura unor căpcăuni
și de stafia unor cosânzene.

Se prăbușește timpul peste noi,
și liniștea, ca o cățea turbată,
'și-nfige colții-n umbre de strigoi,
în cruciații care-am fost odată.

La o comandă ne-nvârtim pe prici
și putrezim pe-un țol de rogojină;
cine-a trecut prin beznele de-aici,
s-a rupt pe totdeauna de lumină.

Departe-i cerul, zilele-s departe,
fereastră nu-i, iar ușa zăvorâtă
cu mii de ani de lume ne desparte,
și pe-ntuneric moartea ne sărută.

Cântecul stejarului

Mi-s gândurile toate răvășite,
și frunzele mi-s răvășite-n vânt.
Legenda și povestea-s pe sfârșite
și parcă-s mai aproape de pământ.

La noapte vor veni să mă doboare;
atât avuse viața mea soroc:
m-or face osii pentru Carul Mare
și spițe pentru roata de noroc.

Când va veni luceafărul de seară,
să stăm la basme ca de-atâtea ori,
va mai găsi doar umbra temerară
și trupul meu scăldat de cioplitori.

Eu sunt stejar! Esență grea și tare;
simbólul neînfrângerii sunt eu.
S-au risipit armate de topoare
în vijelia sufletului meu.

Cântecul mielului

Mai mirosea a lapte și-a văpăi
de la sărutul maicii sale blânde,
iar ochii mari - două lumini rotunde -
păreau că-s stele ori luceferi noi.

Era plăpând, dar ager în mișcări
și observă așa, pe negândite,
că stropi de cer lúase pe copite
și că, zburdând, s-a rătăcit prin zări.

Era speriat și încă mai striga,
dar nu era pe-aproape, să-l audă,
decât o umbră mare și zăludă,
spre care plin de spaimă alerga.

Așa visase: că s-a rătăcit;
dar, ca urâtul, visul o să treacă...
Azi, lacrimi mari de plânset îl înecă,
sub fulgerarea rece de cuțit.

Cântecul biruinței

Așa va fi, un fel de esplanadă,
tot locu-acela-n care ne-am bătut,
și ne-om plimba la braț, ca la paradă,
învingători, cu cei ce ne-au durut.

Și nu va fi un câmp de răzbunare,
nici vânătoare surdă de ereți;
va fi așà, un fel de-mbrățișare,
că biruința-nseamnă-a ști să ierți.

Va fi așa, un fel de estacadă,
o punte peste ura ce ne-a ros,
"Un fel de cea mai tânără Eladă",
în care lege-i voia lui Hristos.

Și nu vor arde ruguri în amiezi,
și-i vom uita pe cei ce-au dat osândă,
că biruința-nseamnă să-l așezi
pe cel învins, alături de izbândă.

La 55 de ani de la moartea lui NAE IONESCU

DESPRE PATRU MODURI DE A NU-L ÎNȚELEGE PE NAE IONESCU

Există patru moduri de a nu-l înțelege pe Nae Ionescu:

1. ignorarea;
2. anularea;
3. despărțirea de "roadele" lui;
4. tălmăcirea lui în afara Ortodoxiei.

Inițial, intenționam să ne referim doar la receptarea strict actuală a lui Nae Ionescu; la o privire mai atentă, însă, cele patru moduri de a nu-l înțelege pe Nae Ionescu se vădesc a-și avea rădăcinile în perioada comunistă; referirile la ea au devenit astfel inevitabile.

1.

Atitudinea cea mai comodă față de incomodul Nae Ionescu este aceea de *ignorare*. Despre ea vorbea și un mare cărturar român, Mircea Popescu, care a adus neprețuite servicii culturii române din amarul său exil italian. În numărul 6/1967 al "Revistei Scriitorilor Români" (care apărea la München), Mircea Popescu scria un articol intitulat "Nae Ionescu, inexistentul", în urma constatării că în vol. II al *Dicționarului Enciclopedic Român*, apărut la București în 1964, sub egida Academiei RPR, Nae Ionescu nu exista, deși "a creat o școală românească de gândire, a dat tonul unei întregi generații de intelectuali români, a anticipat teme ce de-abia după al doilea război mondial au ajuns la modă la Paris. Dacă ar fi liberi sau nu le-ar fi teamă să mărturisească, toți cărturarii de seamă din România de astăzi trecuți de patruzeci de ani ar fi în măsură să le vorbească tinerilor, școlarilor, de filozoful Nae Ionescu și de ce a însemnat el pentru cultura românească. Nici unul dintre scriitorii, gânditorii, artiștii, savanții, istoricii care contează azi, în țară sau în exil, nu ar fi fost ceea ce este, fără înrâurirea, pozitivă sau negativă, a lui Nae Ionescu."

Nici în anii care au urmat lucrurile nu aveau să se schimbe prea mult; iată, de pildă, *Dicționarul de filozofie*, apărut la Editura Politică, în 1978, nu înregistrează nici el vreun filozof român cu numele de Nae Ionescu, deși este pomenit la art. "Trăirism" (care ar fi un "curent irațional-ist profascist").

"Inexistent" este Nae Ionescu și pentru o mare parte din intelectualitatea de astăzi, de la filozofii "de meserie", grăbiți să stabilească ierarhii sau să scrie istorii din care Nae Ionescu lipsește, până la intelectualii "subțiri", dispuși să facă digresiuni cu pretenții despre o temă cum ar fi "Cunoașterea lui Dumnezeu", fără ca măcar să pomenească numele Profesorului care, ne place sau nu, a spus lucruri fundamentale în domeniu.

Dar zadarnică le este truda, căci, vorba aceluiași Mircea Popescu, "ceea ce nici lui Dumnezeu cel atotputernic nu-i reușește" n-are cum să reușească unor simple creaturi ale sale: așa se face că Nae Ionescu se "răzbună" cu cea mai usturătoare ironie posibilă atunci când îi auzi pe cei care se obstinează să-l declare inexistent dezvoltând cu morgă teme sau idei preluate din arsenalul naeionescian, ca și când le-ar aparține.

2.

A doua categorie îi reușește pe cei care țin cu orice chip să-l desființeze pe Nae Ionescu ca gânditor. Aici își au locul mai întâi cei care substituie filozofului pe ideolog și cei care vor să demonstreze că filozofia lui este "emanația" unei anumite ideologii, încercând astfel să acrediteze ideea că nu există un filozof Nae Ionescu, ci doar un ideolog Nae Ionescu. Atitudinea este de regulă caracteristică perioadei comuniste, deși se găsesc și astăzi vajnici susținători ai ei. Alături de aceștia își are locul o categorie nouă de intelectuali, în stricta contemporaneitate, care constituie ceea ce am numi elita anti-națională; atitudinea acestei elite nu-l vizează în mod special pe Nae Ionescu, deși este o țintă predilectă; ea își propune să descompună întreaga structură a creativității naționale, tot ce poartă semnul specificității naționale, și apoi, bucată cu bucată, s-o anuleze. Pretextele în numele cărora se petrece această dezintegrare din lăuntru a creației naționale sunt diferite; pentru evrei, de pildă, vina oricărei spiritualități naționale ar fi una metafizică: ea ar fi "naționalistă", prin urmare, xenofobă și potențial fascistoidă; din cauza acestui "pericol potențial" pe care l-ar închide în sine, tot ceea ce poartă semnul inconfundabil al spiritualității unui neam trebuie să dispară. Știm cu toții cine sunt campionii acestei teorii; că la ea s-au raliat intelectuali autohtoni nu trebuie să ne mire: trădarea a fost dintotdeauna vocația intelectualului de stânga. Desigur, ei pot pretexta cu totul alte motive. Bunăoară, originalitatea. Așa s-a născut, dintr-un efort colectiv bine concertat, acea abjecție semnată de Marta Petreu în paginile ultimului număr pe 1994 al "României literare", despre "plagiatul" lui Nae Ionescu. Intelectualii de bun simț din această țară vor fi fost tulburați de această perspectivă răsturnată asupra lui Nae Ionescu, pe care-l știau -cum de altfel o spun cei mai mari oameni de cultură români ai veacului: elevii săi - de o necontenită inventivitate și mereu la pândă ideii ("Scuipa inteligență", zicea Țuțea). De bună seamă, văzând că demersul continuă cu Blaga și, precum se pare, în curând, cu Vulcănescu și cu toți ceilalți care s-au hrănit din vâna națională, intelectualii de bun simț se vor fi lămurit repede cum e cu această nouă "campanie"; și vor fi așezat și această nouă dovadă de agresiune spirituală acolo unde îi e locul.

3.

Al treilea mod de a nu-l înțelege pe Nae Ionescu este acela de a-l despărți de "roadele" sale care, știm cu toții, sunt cele mai însemnate figuri din cultura veacului XX, de la Noica și Cioran la Eliade și Vulcănescu. Felul în care i-a marcat fiecăruia dintre aceștia Nae Ionescu destinul cultural (și nu numai) necesită o cercetare de durată și depășește cu mult atribuțiunile unui simplu articol. Pe de altă parte, această cercetare nici nu poate fi efectuată în clipa de față în mod exhaustiv, atâta vreme cât ceea ce a rămas de la Nae Ionescu nu este publicat în întregime (și câtă vreme există fericita speranță că, în afară de titlurile știute, vor fi descoperite și alte cursuri ținute de Profesor, cum ar fi de pildă cel de angelologie) și nici opera discipolilor nu este cunoscută în totalitate. Dacă opera lui Eliade a apărut în mod masiv și cea a lui Noica este cunoscută, în linii mari, cărțile fundamentale ale lui Vulcănescu, ca să dăm doar un exemplu, abia urmează să apară.

De foarte multe ori vedem astăzi, atunci când se vorbește despre *miracolul* generației interbelice, pomenindu-se doar discipolii, fără a se aminti numele Profesorului, chiar și în situații care ar impune acest lucru cu stringență: ca și când generația aceasta ar fi fost o "generație spontanee"!

Mai mult chiar, în unele cazuri este asociată acestei omisiuni o altă atitudine, la fel de pernicioasă: i se atribuie lui Nae Ionescu nu vreun merit, ci dimpotrivă, efecte sterilizante asupra celor cu care a venit în contact, citându-se cazul unora dintre aceștia, care s-au ratat sau au dat o operă de dimensiuni reduse, cum ar fi Vasile Băncilă, uitându-se că nu în cantitate stă valoarea operei unui autor.

4.

În sfârșit, un al patrulea mod de a nu-l înțelege pe Nae Ionescu este și cel mai primejdios, pentru că izvorăște din buna credință și are, deci, șanse să prindă în conștiința publică. I-am așeza în această categorie pe cei care se apropie de gândirea lui Nae Ionescu deopotrivă cu iubire și cu un instrumentar științific, dar fără instrumentar religios ortodox. Am avut ocazia, în mai multe rânduri, să constat cât este de primejdios să se apropie cineva de Nae Ionescu fără acest instrumentar.

Îndrăznesc să afirm chiar: *Nae Ionescu nu poate fi priceput în afara Ortodoxiei* (să nu se grăbească să jubileze propovăduitorii internaționalismului, cei care sunt dispuși să-i recunoască Profesorului doar un interes "provincial", "regional": nici Hegel nu poate fi priceput în afara protestantismului!).

La aceste constatări m-a condus lectura unei încercări de apropiere de filozofia lui Nae Ionescu - o încercare onestă din punct de vedere intelectual - materializată într-o carte nepublicată încă, dedicată filozofiei lui, al cărei autor nu-l vom divulga. Buna credință și o lectură avizată a textelor rămase de la Nae Ionescu, publicate sau nu, îl fac pe autor să descopere cheia de boltă a gândirii naeionesciene: *problema mântuirii*; dar neluarea în seamă a ceea ce Ortodoxia înțelege prin mântuire (nu mântuire prin faptă, ca în protestantism, nici prin iubirea aproapelui, ca în infernul filantropic catolic, ci prin iubirea de Dumnezeu, care, la Nae Ionescu, întocmai ca în Ortodoxie, stă înaintea iubirii aproapelui, cu toate consecințele ce decurg de aici) îl conduce pe autor la o încheiere contrară Ortodoxiei: aceea că Nae Ionescu și-ar fi ratat mântuirea și că ar fi profesat în consecință, origenista mântuire colectivă, mai ales în ultima parte a vieții sale. Este aici o concepție catolicizantă, evoluționistă, despre dogmă, care, nemulțumindu-te, îți dă prilejul să intervii asupra ei, s-o modifici, s-o transformi; și care nu consună nicicum cu modul cum Profesorul concepea Ortodoxia, pe care o prețuia tocmai pentru atașamentul ei nestrămutat față de Predanie, de Tradiția apostolică. Ni se pare că autorul tranșează aici cunoscuta, celebra întrebare pe care Vulcănescu și-o punea: "Să fi alunecat aici Nae Ionescu de la poziția lui religioasă a transcendenței asociale a creștinismului la mântuirea socială prin politică?", în favoarea celei din urmă.

Autorul nostru ar fi avut ocazia să afle, dacă ar fi cunoscut esența Ortodoxiei, că ea concepe nația ca pe o comunitate de destin. Biserica însăși fiind trup mistic al lui Hristos; dar comunitatea spirituală nu se confundă cu una politică și soluțiile uneia sunt inoperante pentru cealaltă.

Opțiunea origenistă care îi este atribuită lui Nae Ionescu acuză o inconsecvență cu sine a Profesorului, despre probabilitatea căreia Vulcănescu ne prevenise cu câteva pagini mai înainte: "L-am urmărit de departe și pot mărturisi că, niciodată, în această peregrinare, Nae Ionescu nu s-a convertit, nu s-a schimbat, n-a trădat și nu s-a trădat".

A spune despre Nae Ionescu - cel care și-a deschis prelegerile universitare cu tăioasa lecție despre "Funcțiunea epistemologică a iubirii", la doar 29 de ani, dovedind astfel un creștinism deplin închegat, ferm, "nutrit din seva autentică a tradiției Părinților" (Vulcănescu), pe care nu doar îl propovăduia, *excathedra*, ci îl și practica în deplină conformitate cu prescripțiile Bisericii - a spune despre un asemenea mărturisitor al dreptei credințe că, aproape 20 de ani mai târziu, ar fi regresat către erezia origenistă, este, desigur, o erezie.

De aceea, le-am cere tuturor celor care pun mâna pe o carte a lui Nae Ionescu sau pe condeiul cu care vor scrie despre el, să facă mai întâi o rugăciune; pentru ei înșiși și pentru a lor înțelegere.

Avea dreptate Vasile Băncilă: nu oricui îi este îngăduit să se apropie de Nae Ionescu.

Dora VRÂNCEANU

MIRCEA ELIADE
GEORGE RACOVEANU

Din prefața la culegerea de texte **"Convorbiri"** *- 1951*

"... Va veni o zi când patimile vor amuți și greșelile se vor ierta; va veni o zi când judecata istoriei se va mărturisi de la sine, firesc, aproape pe nesimțite. Noi, elevii și colaboratorii lui Nae Ionescu [...] așteptăm fără teamă ziua aceea, chiar dacă ea va veni târziu de tot, când nu vom mai fi pe aici ca s-o cunoaștem.

Până atunci, însă, vom continua să mărturisim pentru Profesorul Nae Ionescu. Să spunem, adică, ce-am învățat de la el și cum ne-a învățat. Opera scrisă a lui, ce a fost mai prețios, mai viu și mai rodnic din geniul Profesorului, a trecut în «viață» - adică în lecțiile și seminarele de la Facultatea de Litere, în convorbirile cu prietenii și elevii, în unele scrisori din ultimii lui ani. Știm cât de mult i s-a reproșat această lipsă de «seriozitate»: că, adică, n-a scris cărți, că s-a mulțumit să le gândească și mai ales să învețe pe alții cum să gândească și cum să scrie cărți [...] Iar dacă e adevărat că lui Nae Ionescu nu i-a fost îngăduit să-și scrie «cartea» - singura care ar fi fost cu totul și cu totul a lui, fiind totodată și piatra sa de mormânt - nu e mai puțin adevărat că din cursurile, conferințele, prefețele și articolele lui se vor putea alcătui într-o zi cărți destule [...]

Nae Ionescu ne-a învățat să gândim. Geniul lui era, în primul rând, de structură socratică, ne ajuta să căutăm și să scoatem singuri la iveală adevărul. Nu ni-l dădea de-a gata; nu ni-l impunea. Ne obliga să judecăm noi, cu mijloacele noastre, să tragem singuri concluzia propriilor noastre eforturi [...] Ne învăța cum să citim un text filosofic și ne îndemna să mergem totdeauna la izvoare: ne interzicea cărțile despre un filosof sau despre un sistem de filosofie. Nae Ionescu a fost cel dintâi profesor care, într-o vreme când pozitivismul și agnosticismul domneau încă în Universitățile românești, a arătat validitatea metafizicei și a vorbit cu înțelegere despre mistică și despre experiența religioasă. Se poate chiar spune că, datorită în primul rând eforturilor lui, filosofia românească a depășit complexele de inferioritate care, de la Titu Maiorescu încoace, o păstrau într-o dependență completă de școlile filosofice apusene".

SENSUL UNEI RESURECTII

De la idealismul materialist la realismul spiritual

Gândirea modernă, sintetizată în secolul al XVIII-lea din ideile dizolvante ale Renaşterii, din cartezianismul secolului al XVII-lea şi din noua ideologie masonică, suferă, în ciuda exaltărilor ei materialist-pozitiviste, de o acută lipsă de realism. Ne complacem, de peste două sute de ani, într-un idealism parcă incurabil.

Spre a fi bine înţeleşi, trebuie să precizăm că nu folosim termenul de "idealism" în înţelesul lui marxist. Marxismul a impus, la noi şi aiurea, false opoziţii de termeni, cu tendenţioase deformări semantice: metafizică-dialectică, dogmatism-criticism, idealism-materialism ş.a. În astfel de "perechi", primii termeni erau decretaţi "negativi", iar termenii opuşi erau decretaţi "pozitivi". Marxismul însuşi se considera pe sine "dialectic", "critic" şi "materialist", împotriva gândirii tradiţionale, care ar fi fost "metafizică", "dogmatică" şi "idealistă". Prin "idealism" marxismul înţelegea, în mod forţat, orice gândire care dădea prioritate Spiritului, Ideii, adică tot ce se opunea, într-un fel sau altul, materialismului său grosolan.

În gândirea nemarxistă, termenul de "idealism" înseamnă mai degrabă altceva. Idealismul nu este atât simpla afirmare a primatului ontologic al Spiritului (Ideii), cât *excesul teoretizant*, siluirea realităţii la modul procustian. Idealistul este, aşa-zicând, omul care "intră la o idee" şi, obsedat sau vrăjit de ea, o preface în grilă a realităţii. Idealistul poate fi deopotrivă spiritualist sau materialist, credincios sau ateu, "burghez" sau "proletar", geniu sau neghiob. Hegel hiper-raţionalistul şi Marx hiper-materialistul sunt, de pildă, la fel de "idealişti", adică la fel de... *alăturea de realitate*! În acest sens, pe care şi noi îl împrumutăm aici, idealismul se opune nu materialismului, cât *realismului* (rămâne semnificativ răspunsul lui Hegel la observaţia că ideile lui nu se potrivesc cu realitatea: "Cu atât mai rău pentru realitate!"...). Marxismul însuşi este una dintre cele mai perverse forme de idealism (ne-realism) din întreaga istorie, lucru dovedit şi de inevitabilul său faliment general.

Privit sub aspect teoretic, idealismul poate fi fascinant, ca joc subtil al minţii omeneşti. Citindu-l pe Hegel, te cucereşte neputinţa lui de a fi prost. Privit sub aspect practic, idealismul este întotdeauna dezastruos (nu l-a făcut Hegel posibil pe... Marx?), acţionând ca o maladie asupra realităţilor. Citindu-l pe Marx, te uimeşte la el tocmai neputinţa de a fi deştept.

Vina neintenţionată a lui Hegel şi a întregii filosofii clasice germane a fost aceea că, prin excesul său de raţionalism, a determinat o reacţie în celălalt sens: excesul de materialism. Toate formele de idealism post-hegelian, cu impact adânc asupra lumii noastre, s-au altoit pe materialism (şi, implicit, pe ateism). Niciodată omenirea nu s-a mai lăsat în asemenea măsură târâtă în fundături idealiste; niciodată nu a mai existat un asemenea divorţ al omului de realităţile fireşti ale acestei lumi!

Curentele spiritualiste - creştine, "tradiţionaliste" sau "existenţialiste" - de la sfârşitul secolului al XIX-lea şi din primele decenii ale secolului XX au încercat o diagnosticare şi o combatere a acestui rău caracteristic, ce a dus la ruina deopotrivă moral-spirituală şi istorico-politică a lumii europene. Aceste reacţii sănătoase au venit atât dinspre Apus (de la un Oswald Spengler la un René Guénon), cât şi dinspre Răsăritul ortodox (de la Dostoievski şi urmaşii săi ruşi până la marii gânditori români din şcoala lui Nae Ionescu). Din nefericire, gândirea creştină sau general tradiţionalistă a fost asociată tendenţios cu marile totalitarisme de dreapta, ajungând să fie marginalizată şi "demonizată", mai ales după tragedia celui de-al doilea război mondial, până la compromiterea ei aproape universală sub acuzaţia de... "reacţionarism"! Orice exigenţe morale sau intelectuale au fost eludate în folosul unor perfide interese politice, militare, sociale sau economice. *Convenţia "raţională"* a înlocuit Adevărul, iar *convenţia "empirică"* a înlocuit Realul. "Realitatea" a fost adică redusă, în mod convenţional, la măsura relativă a minţii şi a simţurilor noastre materiale.

După ce a restrâns astfel realitatea ("e real ceea ce pot înţelege cu mintea şi verifica prin simţuri"), omul modern a căutat tot mai insistent *să impună realităţii* tiparele minţii lui. Porniţi pe această cale "utilitarist"-subiectivistă, lumea încetează să mai fie pentru noi *ce şi cum este* ea de fapt, ci devine tot mai mult, în mod silnic, *ce şi cum ni se pare nouă* că ar trebui să fie! Dumnezeu a fost anulat prin decret "ştiinţific", iar lumea lui, tâlhărită de omul autonom, a fost reinterpretată abuziv şi arbitrar, după măsuri şi cu mijloace omeneşti. Tocmai acesta este, în mare, *idealismul*, ca atitudine generală de raportare la existenţă; el nu mai este decât o simplă dramă a cunoaşterii, ci devine tot mai mult o profundă dramă a existenţei. Oricărui *este* i se substituie aproape sistematic un arbitrar *trebuie să fie* (conform unei presupuse necesităţi ideale, decretate de speculaţia mentală a omului autonom). Dar "aşa trebuie să fie", dedus nu din natura obiectului, ci din *ideea* noastră despre obiect, aceasta este însăşi formula idealismului prost. Ne aflăm în plină domnie a relativului, ipoteticului şi arbitrarului.

Gândirea tradiţională, raportându-se la absolutul divin, ca unic principiu ireductibil, afla în el garanţia trans-subiectivă a Realului şi a Adevărului. Acolo unde însă Dumnezeu este înlăturat, iar universul desacralizat, totul devine obscur şi arbitrar; Realul şi Adevărul nu mai au nici un temei absolut, iar omul nu mai resimte nici o răspundere mistică sau morală în faţa existenţei. Pierzând baza transcendentă a Realului, el se îneacă în imanent, în fenomenalitatea brută a lumii, pe care n-o mai poate nici înţelege şi nici stăpâni în mod adecvat. Ambiţiile lui explicative rămân, dar ele se învârt ameţitor în cercul subiectivismului anarhic. Este cazul omului de azi, care se mişcă ambiguu între simţurile grosolane şi logica formalistă, între "opacitatea" obiectului şi jocul propriei subiectivităţi.

Altfel spus, lumea lui *este* stătea pe absolutul divin, trans-subiectiv şi unificator; în termeni tradiţionali, lumea este aşa cum a făcut-o Dumnezeu şi nu altfel; ea se cuvine înţeleasă în raport cu Creatorul ei, deci în context religios. Omul credincios este conştiinţă contemplatoare şi oglinditoare a Realului unic, a Adevărului suprem. Acesta este *realismul spiritual*, întruchipat plenar în religia creştină (care depăşeşte falsa dihotomie idealism-materialism, afirmând spiritul fără a nega materia, ci doar subordonând-o calitativ acestuia, *în ordinea obiectivă a Creaţiei divine*).

Dimpotrivă, lumea lui trebuie să fie stă sub semnul îndoielii problematizante; este lumea năucului om întrebător (cum zicea Petre Ţuţea), în absenţa asumată a lui Dumnezeu şi a Revelaţiei. Câte capete, atâtea idei! De ce *trebuie să fie* ca tine şi nu ca mine? De ce *trebuie să fie* ca voi şi nu ca noi? Ipoteze, argumente, contra-argumente, teorii, aporii... iar până la urmă scepticismul absolut (*Quid est veritas?*) sau teroarea politico-ideologică a celui mai tare (ca-n dictatura făţişă a "internaţionalismului proletar" de ieri sau ca-n dictatura camuflată a "internaţionalismului democratic" de astăzi)! Idealismul împotriva Firii...

* * *

Nu ne putem propune aici o inventariere şi o analiză sistematică a tuturor aspectelor şi implicaţiilor acestui rău, pe care-l putem numi deopotrivă idealism materialist sau materialism idealist. Mai vizibile pentru toată lumea sunt reflexele lui în planul rânduielilor societăţii. Din mentalitatea idealistă s-a născut Statul modern, în retortele însângerate ale Revoluţiei Franceze. Demagogia masono-democratică, sintetizată în deviza "Libertate, egalitate, fraternitate", stă la originea întregii disoluţii social-politice şi moral-spirituale a lumii creştine, adică la originea crizei generalizate pe care o trăim astăzi, în moduri deosebite fenomenal, dar identice esenţial. Ierarhiile s-au prăbuşit, valorile s-au răsturnat, pre-judecăţile domnesc pretutindeni. Trăim într-o lume fără transcendenţă, redusă la bio-istorie, sterilă şi perversă, atomizată şi anarhică. O lume care moare "pe limba ei", de două veacuri încoace, şi care, căutând să se cârpească, mai rău se rupe. O lume care a pierdut sensul firescului, străduindu-se în-drăcit să forţeze realităţile la a se conforma diferitelor tipare arbitrare ale minţii omeneşti...

Foarte instructivă este şi istoria noastră mai nouă. Eşecul României moderne se datorează, înainte de toate, mentalităţii idealiste a diriguitorilor ei politici, economici şi culturali, în majoritatea lor covârşitoare adepţi ai *ideilor* de provenienţă occidentală şi masonică. Făcând abstracţie de confuzul moment actual, România modernă s-a mişcat (cu excepţia irelevantă a scurtei perioade 1938-1944) între Statul liberal de model vest-european şi Statul comunist de model slavo-asiatic - şi unul şi celălalt complet nepotrivite realităţilor noastre specifice. Aceste realităţi (determinate etnic, istoric şi religios) au fost forţate să intre în forme sau structuri improprii, împrumutate orbeşte şi absolutizate în mod idealist, de dragul "normelor" internaţionale. Fără a discuta viciile generale ale Statului democratic de tip liberal, el a fost transplantat prosteşte într-un Răsărit aproape medieval, de o cu totul altă mentalitate istorică şi religioasă decât Occidentul, dovedindu-se o utopie aproape antinaţională. De aici inconsistenţa şi chiar ridicolul vieţii noastre moderne, denunţate corect de critica junimistă a "formelor fără fond", ca şi de satira necruţătoare (şi, vai, atât de actuală încă!) a lui Caragiale. Eminescu a fost, şi în această privinţă, poate conştiinţa naţională cea mai lucidă: toată publicistica lui se axează pe denunţarea acestei erori idealiste de stânga. Din demersul eminescian s-a născut dreapta românească autentică, al cărei cuvânt de ordine a rămas *realismul naţional*, altoit pe tradiţia *realismului creştin* (imperativ sintetizat în formula naeionesciană: "Realităţile dictează"). Din păcate, diriguitorii efectivi ai Statului, năimiţi mai mereu unor forţe din afara ţării, au refuzat să înţeleagă sau să dea curs acestui imperativ firesc. Politicianismul şi idealismul au mers mână în mână, pregătind iresponsabil prăbuşirea noastră în bolşevism. Idealismul liberal al perioadei 1848-1938 a făcut loc, după cumplita sfâşiere a celui de-al doilea război mondial, idealismului marxist-leninist, ce-a dus la o nouă şi radicală violentare a realităţilor româneşti. Distrugerea vieţii naţionale a fost practic desăvârşită prin ateismul militant, prin demagogia internaţionalismului proletar, prin comunizarea abuzivă, prin industrializarea forţată, prin ruinarea sistematică a satelor şi agriculturii, totul după dogmele abstracte ale marxismului şi după modelul terorist al "sovietelor", fără nici o legătură cu firea noastră istorică şi morală. Astăzi bâjbâim încă în prelungirea comunismului falimentar, pradă unei crize generalizate; încercăm să redescoperim "democraţia" şi aşa-zisul "Stat de drept", dar nu facem decât să alunecăm pe zi ce trece în vechiul politicianism, ca şi în alte şi alte mlaştini idealiste, invocând mereu "modéle" străine şi lozinci populiste, într-un dispreţ aproape paranoic al realităţilor concrete. Ne regăsim în plin "caragialism", sub acelaşi mimetism al "formelor fără fond". Un veac şi jumătate de idealisme ne-a blocat orice evoluţie reală, instalându-ne în coada lumii civilizate, la nivelul Albaniei şi statelor africane!

Dacă vrem să punem capăt acestei tragedii naţionale (şi să contribuim, implicit, şi la însănătoşirea generală a lumii contemporane), trebuie să facem efortul de a ieşi din cercul vicios al idealismului de orice fel, recuperând *realismul* spiritualităţii creştine, redescoperindu-L pe Dumnezeu şi redescoperindu-ne pe noi înşine, aşa cum suntem şi aşa cum putem rodi, după "geniul" nostru intern. Numai atunci va putea fi vorba de o autentică *resurecţie naţională*. Că va exista, cel puţin o vreme, o discrepanţă între noi şi... Europa? Mai bine o discrepanţă trecătoare decât o sinucidere naţională şi spirituală! Nemaivorbind că, aşa cum merg lucrurile astăzi, Europa tinde să intre ea însăşi într-o criză fără precedent, prin teribilul idealism dizolvant al Tratatului de la Maastricht. Noul "internaţionalism comunitar" riscă să aibă, în timp, aceleaşi rezultate istorice ca şi defunctul "internaţionalism comunist", pentru că se întemeiază, chiar dacă în alte haine, pe acelaşi divorţ de realitate şi de Dumnezeu. *Sensul resurecţiei* noastre - şi a omenirii în general - nu poate fi decât acesta: de la idealismul materialist al ultimelor trei veacuri la realismul spiritual al unui viitor cât mai apropiat. Căci, parafrazându-l pe Malraux, veacul XXI va fi unul *realist* sau nu va fi deloc...

Răzvan CODRESCU

REEDUCAREA DE LA AIUD

XVIII. "DAMNAȚII"

Pe lângă cele două categorii de deținuți ai Aiudului din perioada reeducării, pe care le-am prezentat în episoadele anterioare - cea a refractarilor, care refuzau reeducarea, cu vehemență și demnitate unii, cu un fel de umilință creștină alții, și cea a celor care, până la urmă, au capitulat, acceptând să-și facă, decent sau mai puțin decent, fiecare după cum îi era felul, "autodemascarea" - a mai existat și o a treia categorie, numită, chiar de către unul în cauză (este vorba de poetul Ion Caraion), a celor "damnați". "Noi suntem blestemați - a spus odată, într-un moment de sinceritate, cu o imensă tristețe în glas, regretatul poet - căci, după ce am fost aduși în situația degradantă de a ne sinucide moral, suntem obligați, de mizerabila noastră condiție umană, de a-i «ajuta» și pe alții să se sinucidă. Și o facem, unii dintre noi, cu convingere chiar, pentru că nu avem tăria să ne împotrivim răului. Suntem niște «damnați». Poetul se referea, bineînțeles, la acea categorie de deținuți pe care colonelul Crăciun, după ce îi adusese în situație limită, reușise, speculându-le slăbiciunile, deznădejdiile și dorurile, să-i determine să colaboreze cu el și cu aparatul său represiv în "munca de lămurire" a celorlalți deținuți. Din rândurile acestora au fost recrutați șefii de cluburi, precum și "locotenenții" lor, un fel de "acuzatori publici", care, în timpul ședințelor de reeducare, aveau, printre altele, misiunea de a hărțui, cu fel de fel de întrebări incomode, pe cei ce acceptau "spovedania". Tot din rândurile acestora făceau parte și "propagandiștii" care încercau să convingă, în convorbiri particulare, de la om la om, pe cei "încăpățânați", de inutilitatea rezistenței lor și de necesitatea acceptării, fie și numai formal, a acțiunii de reeducare.

Unii dintre "damnați", naivi și credili, erau sincer convinși de "adevărurile" care li se relevaseră și își îndeplineau misiunea cu conștiința împăcată și cu râvnă de neofiți. Dar aceștia erau puțini la număr. Cei mai mulți dintre ei aveau, însă, conștiința (de)căderii și a neantului în care se rostogoleau; și fiecare își trăia drama și zbuciumul sufletesc după cum îi era felul. Unii afișau un cinism de circumstanță, căutând să pară cât mai degajați și mai nepăsători, alții se abandonau cu un soi de voluptate (există o voluptate a căderilor) răului, iar alții, cei mai scrupuloși dintre ei, născoceau alibiuri, niciodată însă destul de convingătoare, pentru a-și liniști propria conștiință. Erau și unii care manifestau un fel de solidaritate tacită și discretă cu cei care se "încăpățânau" să reziste, bucurându-se, parcă, înlăuntrul lor, ori de câte ori vreunul dintre aceștia îl înfruntau pe colonelul Crăciun sau pe oricare altul dintre aghiotanții acestuia și trăind un soi de deziluzie cu fiecare nouă cădere. Este edificatoare, în acest sens, mărturia unui veteran al închisorilor, vrânceanul Costache Busuioc, care, pentru atitudinea lui intransingentă, a fost "cazat", împreună cu alții asemenea lui, în Zarcă, unde li s-a aplicat un regim special de exterminare. Periodic, locatarii acestui infern erau scoși, din ordinul mai marilor Aiudului, și duși, individual ori în grup, să ia parte la ședințele de reeducare, în speranța că măcar unii dintre ei vor ceda. Într-o asemenea ocazie, Costache Busuioc, somat de către șeful de club să-și precizeze poziția, a răspuns: "Mai întâi vă întreb eu pe voi, în ce calitate pretindeți să fac aceste declarații, pentru că și voi sunteți deținuți la fel ca și mine? Totuși, un răspuns vă pot da. Am executat 16 ani de pușcărie cu conștiința împăcată că faptele pentru care am fost condamnat nu mă dezonorează. Nu am nimic a-mi reproșa și rămân cu această convingere". Bineînțeles, a fost trimis înapoi în Zarcă, dar după două săptămâni a fost scos din nou și dus, de data aceasta, în "Clubul Mare", la lucrările căruia asista și colonelul Iacob. Acesta l-a somat și pe el, ca și pe toți ceilalți aduși din Zarcă, să ia cuvântul și să-și precizeze poziția. "Domnule colonel, - a răspuns timorat, dar cu hotărâre în glas Costache Busuioc - dumneavoastră mă obligați să-mi reneg trecutul și convingerile și să aduc laude «realizărilor» regimului împotriva căruia am luptat, realizări pe care eu nu le cunosc. În lunga mea perioadă de detenție, eu nu am cunoscut decât partea represivă a regimului pe care îl slujiți. Uitați-vă în ce hal m-ați adus! Și acum, după ce mi-ați schilodit trupul, vreți să-mi ucideți și sufletul? Dacă din punct de vedere fizic puteți face cu mine ce vreți, să mă ucideți chiar, de sufletul meu nu vă veți putea atinge! Stă în puterea mea să mi-l apăr și mi-l voi apăra. Vă rog să mă duceți înapoi în Zarcă!''. "Bine, Busuioc, - a răspuns iritat colonelul - te vom duce înapoi în Zarcă; dar mai întâi vei poposi prin alt loc, unde vei avea posibilitatea să meditezi. Poate te răzgândești"... La terminarea ședinței, în învălmășeala de la ieșire, mai mulți deținuți l-au felicitat pe temerar pentru atitudinea sa lipsită de echivoc. "Printre aceștia - mărturisește C.Busuioc - am remarcat și pe unul care făcea parte din comitetul clubului în care fusesem «invitat» cu două săptămâni în urmă. Acesta mi-a strâns, pe furiș, cu afecțiune, mâna și m-a încurajat din priviri. Am rămas surprins. Nu știam ce să mai cred. Târziu, în singurătatea celulei în care am fost izolat, gândindu-mă la această întâmplare, am ajuns la concluzia că omul fusese sincer și că, în sinea lui, se bucura când întâlnea oameni care erau așa cum el nu mai avea tăria să fie. Și am înțeles atunci că oamenii aceștia, pe care noi îi judecam, cam aspru câteodată, erau, de fapt, victime ca și noi ceilalți, numai că ei, ajunși la capătul puterii lor de rezistență, au capitulat. Și înțelegând aceasta, m-am rugat pentru ei".

O experiență asemănătoare am trăit-o eu însumi în primăvara anului 1963. Eram în fabrică de câteva luni și fusesem adus aici împreună cu un lot numeros de "refractari", considerându-se că în condițiile de aici vom fi mai vulnerabili. Într-una din zile, într-un moment de răgaz, mă plimbam prin curtea din fața dormitoarelor, așteptând să sune adunarea pentru ședința zilnică de demascări. La un moment dat, într-un colț mai retras, l-am observat, stând singur pe o bancă, cu ochii pironiți în gol și cu gândurile aiurea, pe șeful clubului la care eram și eu obligat să iau parte. Știindu-l un om dur și lipsit de sentimentalisme (era considerat cel mai eficient reeducator din fabrică), m-a izbit mina sa suferindă și m-am oprit să-l observ mai cu atenție, pentru a-i înțelege zbuciumul. Simțindu-se privit, a ridicat deodată ochii spre mine și, furios că l-am surprins într-un moment de slăbiciune, m-a apostrofat brutal: "Ce e, banditule?" (reflexul Piteștiului, căci trecuse

pe acolo!). ''De ce mă spionezi?" Și pentru că observase, probabil, unda de compasiune din privirea mea, a adăugat: "Nu am nevoie de mila ta!"; astfel, ridicându-se precipitat de pe bancă, a plecat grăbit, pierzându-se printre ceilalți deținuți. Incidentul m-a pus pe gânduri, deoarece mă așteptam la represalii. Nu s-a întâmplat însă așa. Dimpotrivă. Din acel moment m-a evitat, fără ostentație însă, iar la ședințele de reeducare pe care le conducea el, m-a ignorat cu desăvârșire. Mai mult chiar, când într-o seară (ședințele de reeducare aveau loc mai mult seara) unul dintre ajutoarele lui m-a somat să iau cuvântul și să-mi fac "autoprezentarea", el l-a oprit, aruncându-mi o privire complice: "Lasă-l în pace, că nu este încă pregătit! Până la urmă va vorbi și el". Și, timp de câteva săptămâni, cât am mai frecventat clubul condus de el (din când în când cluburile se reorganizau), nimeni nu m-a întrebat nimic, spre uimirea celorlalți deținuți, care, la un moment dat, au început chiar să mă suspecteze. Cât timp am mai stat împreună în fabrică, ne întâlneam din când în când, ne salutam, dar numai atât. Niciodată nu am stat de vorbă de la om la om. Când s-a eliberat însă, căci s-a eliberat cu câteva luni înaintea noastră, a celorlalți, a venit și la mine să-și ia rămas bun. Mi-a strâns prietenește mâna, spunându-mi cu emoție în glas: "Îți mulțumesc, îți mulțumesc pentru înțelegerea cu care m-ai privit atunci. Cred că, în timpuri normale, am fi putut fi prieteni. Chiar foarte buni prieteni. Nu vreau să-ți dau sfaturi, dar vezi, ai grijă de tine! Nu întinde prea mult coarda, căci ăștia nu știu de glumă"... Și ne-am despărțit ca doi vechi prieteni. Cazul este destul de elocvent pentru ceea ce vreau eu să demonstrez și nu mai suferă nici un fel de comentariu.

(va urma)

Demostene ANDRONESCU

REMEMBER

Duminică 5 februarie a.c., la cimitirul central din Constanța, s-a oficiat o slujbă de pomenire a celui care a fost poetul constănțean ȘTEFAN VLĂDOIANU, stins din viață cu 25 de ani în urmă.

Personalitatea și creația sa au fost evocate de către cei ce l-au cunoscut - rude, camarazi de suferință, iubitori ai versurilor sale.

În Numărul viitor vom reveni cu o recenzie asupra recentei editări a poeziilor sale (La Editura "Majadahonda" din București).

DIMENSIUNEA TRANSCENDENTĂ A POLITICULUI

LIBERA INFORMARE

Televiziunea ne oferă, seară de seară, ştirile cele mai importante. Într-una din zile putem vedea, pe micile noastre ecrane, ruinele palatului prezidenţial de la Groznîi, într-alta trupuri sfârtecate de explozii în Algeria sau Cisiordania, după cum, nu cu mult înainte, am urmărit înmormântările, făcute cu buldozerul, ale victimelor războiului hutu-tutsi, din Ruanda. Banalizarea ororii e un fapt. În goana după nou, senzaţionalul însuşi îşi pierde din acuitate. După atâtea imagini şoc, mulţi au privit, de-a dreptul blazaţi, cum cutremurul a şifonat, de parcă ar fi fost făcute din hârtie creponată, celebrelele autostrăzi suspendate, mândria inginerilor japonezi. Privind cu indiferenţă ruinele, unii n-au găsit altceva să spună decât că: "Ceva nu e-n ordine"; alţii n-au spus nici atât.

Dar la ştiri se mai transmit şi imagini paşnice, chiar dacă n-au darul să liniştească pe toată lumea. În categoria aceasta se numără relatările de la întâlnirile internaţionale, totdeauna decente, ca aspect. Aci însă, multora, care îşi amintesc de Yalta, în mod reflex, li se face pielea ca de găină. Tratativele, indiferent de sentimentele ce le stârnesc, continuă să se poarte: la Strasbourg, Geneva, Davos, sau în orice loc de pe Terra, totdeauna în condiţii ambientale sensibil diferite de cele de pe câmpul de luptă. Până la privitor, evident, se mai interpune şi arta operatorului, dar şi, cu deosebire, cea a montatorilor, adică a celor ce cred că ei ştiu mai bine ce ar vrea oamenii să vadă, cei ce taie şi aranjează înfăţişarea lumii. Sonorul, la rându-i, e cu măiestrie reglat astfel ca şoaptele diplomaţilor să nu difere mult, ca tonalitate, de bubuitul tunurilor sau de urletele finale ale muribunzilor. Lumea, văzută la telejurnalul de seară, pare acceptabilă.

Pare, dar şi este?

*

Cum să răspundă afirmativ la această întrebare cineva care a văzut "sfâşietoarele" scene petrecute la înmormântarea "marelui conducător" al poporului nordcoreean? Pentru europeni, manifestările de isterie colectivă sunt lucruri de mult uitate. De români ce să mai vorbim? Sătui, până peste cap, de mofturile noastre, nici nu vrem să ne uităm spre ale altora, oricât de artistic ar fi executate. Prea am avut noi "carpatul" nostru, pe care-l ştim bine, ca să mai luăm în serios, multă vreme de aici încolo, pe vreunul. De aceea întrebarea "Cum ar fi arătat înmormântarea lui Kim Ir Sen dacă ar fi sfârşit ca Ceauşescu?" nici nu mi-o pun. Am apucat să văd câteva imagini de la înmormântarea lui Khomeini. Marele aiatolah, creatorul revoluţiei islamice, era condus pe ultimul drum de o mulţime imensă. Un furnicar de oameni ce se înghesuiau în încercarea de a atinge, fie şi doar cu vârful degetului, racla "sfântului". (Pe care, de altfel, au şi răsturnat-o). Un milion de fiinţe îmbulzindu-se e ceva terifiant. Terifiant, dar nu numai...

La noi, nu cu multă vreme în urmă, cineva, mare de tot în televiziune, producea, la fiecare sfârşit de săptămână, o tabletă, pe care milioanele de telespectatori erau obligaţi s-o înghită. Scopul urmărit era acela de a deprinde publicul cu ideea pretinsei echidistanţe TV faţă de politică. Practic, ca să compenseze prea desele apariţii ale guvernabililor, din când în când îl dădeau pe post şi pe dl. Constantin Ticu Dumitrescu. Atâta doar că pe acesta nu l-au arătat niciodată când lansa vreunul dintre multele sale obuze antiprezidenţiale, dar i-au pus, cu multă generozitate, spaţiul la dispoziţie când, în parlament, şi-a dat votul la confirmarea în funcţie a d-lui Măgureanu. Sigur că, în clipa aceea, mulţi telespectatori s-au întrebat: cum e posibil? Cum să-şi explice un astfel de gest? Adică îl blestemi pe Dracu, dar votezi cu Talpa Iadului!? Ceva miroase. Mie explicaţia mi se pare simplă: curajul fiecăruia se ridică, s-o recunoaştem, până la un anumit nivel. Respectiv, în cazul citat, deşi mare, că atinge nivelul prezidenţial, îndrăzneala d-lui senator Ticu Dumitrescu nu merge mai departe. Din asta ar rezulta că dl. Măgureanu ar fi mai sus ca dl. Iliescu. Şi este. Pentru foarte multă lume, având o gâză pe căciulă, primul om din ţară e cel ce este mare peste dosare, căci în socialismul nostru remanent dosarul e, încă, mult mai mare decât omul. Cel ce stăpâneşte dosarele îi are în mâna lui pe toţi, poate orice. Poate scoate la iveală când vrea, şi poate face publice, cele mai interesante lucruri, ca de exemplu pentru ce fel de muncă se acorda, în timpul regimului ceauşist, "medalia muncii"...

Îmi amintesc că Alexandru cel Mare, capturând un număr de nobili persani, oameni care, în opulentul imperiu al lui Darius, se dedau, fără restricţii, la plăcerile gastronomiei şi sedentarităţii, i-a dezbrăcat şi, purtându-i pe nişte târgi, i-a plimbat printre rândurile armatei sale. Pentru trupele de care era însoţit, formate în majoritate din greci, prin educaţie frugali şi prin antrenament atletici, aceşti oameni ce li se arătau, cu musculatură flaxă, cu burţi şi guşi revărsate, erau demni de tot dispreţul. Alexandru îşi întreba soldaţii: "Vă poate fi frică de unii ca ăştia?".

Mi-am adus aminte de această poveste văzându-i, la televizor, pe reprezentanţii noştri întorcându-se de la forul european de la Strasbourg. Dl. senator Adrian Păunescu, obosit de la pista de aterizare până în clădirea aerogării, îşi revărsase bogatul surplus de cărnuri peste marginile unui fotoliu, construit normal, ca pentru oameni de nesimţire medie; îl aşteptau pe dl. Valentin Gabrielescu, care păşea mai încet, cu eleganţa unei raţe îndopate. Într-o ţară în care jumătate din populaţie se află la limita de subzistenţă, să trimiţi peste hotare, ca să te "reprezinte", astfel de specimene, e o sfidare; dar nu e nici prima, nici ultima.

Nu. Sfidarea nu vine numai din partea televiziunii. Mai e, slavă Domnului, şi presa care, la chioşcuri şi tarabe, în văzul copiilor şi adulţilor, îşi etalează scârboşeniile, care mai de care mai "sexy". Apreciind pozitiv situaţia, nu ştiu care oficialitate americană, în trecere pe la noi, a opinat că avem o presă liberă. Noi care-o ştim, zicem ca Pristanda, "curat liberă". Este, pentru publicaţiile serioase, prin care puterea face educaţie cetăţenilor în spiritul economiei de piaţă şi 'democraţiei parlamentare', cum sunt: "Infractorul", "Infractoarea", "Pirat magazin", "Academia infractorilor", "Poliţia sibiană", "Poliţia..." şi etc, etc. Puteţi să căutaţi la toate chioşcurile din ţară "Puncte Cardinale" sau "Gazeta de Vest"; nu le veţi găsi. Nu sunt interzise, dar nimeni nu le primeşte la difuzare. Şeful SRI le citează în raportul său prezentat parlamentului şi vânzătorii de ziare, în cei patruzeci de ani de comunism, au învăţat lecţia. Există libertatea presei? Bineînţeles, răspund în cor potentaţii politici; dacă există dificultăţi cu hârtia, cu preţul tiparului, cu modul de difuzare, sunt minore, nesemnificative. În România oricine are dreptul să-şi exprime părerea, dacă are curajul.

Starea de mizerie, de haos, de poluare multilateral dezvoltată, de dezorientare, este reală, se află sub ochii fiecăruia, nu mai trebuie explicată sau demonstrată. Ea e rezultatul "fructuoasei" colaborări între conducerile politice şi mass-media, *care de-a lungul timpului s-au străduit să ascundă şi să mistifice până şi evidenţa. De la evenimente la actori, totul se dovedeşte fals. Acestea, "personalităţile", după căderea drapajelor şi ornamentelor, se văd astăzi în toată penibila lor goliciune: eroi confecţionaţi, înţelepţi decrepiţi, profeţi delatori şi, între ei, marea pletoră de "intelectuali" despre care senatorul, poet de curte (prăbuşită), spunea într-unul din poemele sale că sunt:"pătrunşi de laşitate până-n oase"; adăuga, ca să completeze imaginea şi cu un autoportret (evident pentru posteritate, că cei de azi mai au încă ochi!): "Sînt un porc". Aceştia ne reprezintă, şi nu numai la Strasbourg. Ne reprezintă în politică, în cultură, în morală. Ei, suntem noi! Prin tăcere.*

*

Calea pe care a fost condusă ţara este una rea. În cinci ani de postcomunism s-au pus în evidenţă racile de o sută de ani. Nu există, azi, om cu dragoste de ţară să nu caute, disperat, în dreapta şi-n stânga, în speranţa că va găsi un punct de sprijin. Nu există om care să-şi fi păstrat o parte din minte nealterată şi care, îngrijorat, să nu-i caute pe cei ce pot pune stavilă răului. După cum nu există om bine informat, şi cu simţ de dreptate, care să nu se întoarcă astăzi înspre cei ce fără să-şi precupeţească eforturile, sângele, viaţa, au făcut tot ce au putut ca să înlăture, sau măcar să atenueze, decăderea morală reprezentată, în egală măsură, de comunism şi de politicianism. În ţara în care astăzi conducătorii îşi bazează puterea pe corupţie şi pe dispreţul suferinţei majorităţii, e firesc ca tot mai mulţi să se întoarcă şi să-i caute pe cei ce sfidând bogăţia, îmbuibarea şi chiar viaţa, au spus:

"Ne legăm prin jurământ...

1. - Să trăim în sărăcie, ucigând în noi poftele de îmbogăţire materială.

2. - Să trăim o viaţă aspră şi severă, cu alungarea luxului şi a îmbuibării.

3. - Să înlăturăm orice încercare a expoatării omului de către om.

4. - Să jertfim permanent pentru ţară.

5.- Să apărăm mişcarea legionară, cu toată puterea noastră, împotriva a tot ce ar putea s'o ducă pe căi de compromisuri sau compromitere; sau împotriva a tot ce ar putea să-i scadă măcar, înalta linie morală."

Iată motivul pentru care politicienii, indiferent de timp, indiferent de orientare, i-au urât pe legionari. După ce le-au interzis organizaţiile, i-au aruncat în temniţe, i-au schingiuit şi asasinat; după ce i-au acoperit cu un ocean de insulte, după ce i-au scos mereu în afara legii şi au sperat că astfel vor dispărea în uitare, iată că legionarii apar încă, în ochii tot mai multora, ca singurii în stare să apere Dreptatea acestui neam.

Constantin IORGULESCU

TEOLOGIA MISTICĂ şi DOGMATICĂ

14. Viaţă, moarte şi înviere (continuare)

Am văzut că *rugăciunea, postul* şi *milostenia*, ca roade de căpătâi ale iubirii, sunt faptele cele mai de preţ în iconomia mântuirii. "*Privegheaţi* şi *vă rugaţi* - zice Domnul - ca să nu intraţi în ispită. Căci duhul este osârduitor ["plin de râvnă", într-o traducere mai veche - n.n.], dar trupul este neputincios" (MATEI 26, 41; a se vedea şi LUCA 12, 40; 46 sau MARCU 13, 33-37). Iar Apostolul Pavel întăreşte, zicând: "Faceţi în toată vremea, întru Domnul, tot felul de *rugăciuni*" (EFESENI 6,18) sau "*Rugaţi-vă* neîncetat!" (I TESALONICENI 5, 17). Iisus însuşi se roagă mereu, ca om, Tatălui ceresc. Iar activitatea mesianică şi-a început-o numai după ce a postit 40 de zile în pustie, respingând ispitele Diavolului (*Retro Satana*). Nevoia de post, spre purificare şi întărire, a fost subliniată de către Domnul pentru toţi creştinii ce vor veni pe lume: "Dar vor veni zile când Mirele [adică Hristos - n.n.] se va lua de la ei; atunci *vor posti* în acele zile" (MATEI 9, 15). Ucenicii, neputând să scoată de unii singuri duhul necurat dintr-un copil, L-au întrebat pe Învăţător: "Pentru ce noi n-am putut să-l izgonim?". Iar Hristos le răspunde: "Acest neam de demoni cu nimic nu poate ieşi, decât numai cu *rugăciune* şi cu *post*" (MARCU 9, 29). Iată deci că *rugăciunea*, însoţită cu *postul*, e izvor de mare putere duhovnicească. La acestea se adaugă *milostenia*, care "izbăveşte de moarte şi curăţă orice păcat" (TOBIE 12, 9). "Fiţi *milostivi* - ne îndeamnă Mântuitorul - precum şi Tatăl vostru milostiv este" (LUCA 6, 36). *Mărturisirea ortodoxă* ne învaţă anume: "*Milostenia*, împreună cu *postul*, face bineprimită *rugăciunea* către Dumnezeu, încât El să-i dea ascultare, după cum a spus si îngerul către Corneliu: <<*Rugăciunile* tale şi *milosteniile* tale s-au suit spre pomenire înaintea lui Dumnezeu>> [FAPTE 10, 4]" (ed.cit., p.145). Tot acolo se arată că "faptele *milosteniei* sunt de două feluri: cele care privesc trupul şi cele care cată către suflet" (p.130). Cele care privesc sufletul sunt şapte: 1) a îndemna pe cel păcătos să se lepede de păcat; 2) a învăţa pe cel neştiutor; 3) a sfătui cu dreptate; 4) a te ruga pentru aproapele; 5) a mângâia pe cel aflat în întristare; 6) a îndura toate cu deplină răbdare şi 7) a ierta greşiţilor noştri ("Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri"). Iar faptele milosteniei privitoare la trup sunt şi ele şapte: 1) a hrăni pe cel flămând; 2) a da să bea celui însetat; 3) a îmbrăca pe cel gol; 4) a cerceta pe cel întemniţat; 5) a îngriji pe cel bolnav; 6) a găzdui pe cel nevoiaş şi 7) a înmormânta pe cei răposaţi. Puterea mântuitoare a faptelor *milosteniei* a fost subliniată de Domnul Însuşi: "Atunci va zice Împăratul [Hristos Judecătorul -n.n.] celor de-a dreapta lui: Veniţi, binecuvântaţii Tatălui Meu, de moşteniţi împărăţia cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost şi Mi-aţi dat să mănânc; însetat am fost şi Mi-aţi dat să beau..." şi celelalte. "Atunci drepţii vor răspunde, zicând: Doamne, când Te-am văzut străin şi Te-am hrănit? Sau însetat şi Ţi-am dat să bei?..." şi celelalte. "Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă, întrucât aţi făcut acestea unuia dintr-aceşti fraţi ai Mei mai mici, Mie Mi-aţi făcut" (MATEI 25, 34-40).

Creştinul toate se cuvine a le săvârşi în numele lui Dumnezeu ("Căci unde sunt doi sau trei adunaţi în numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor" - MATEI 18, 20) şi "ca pentru Dumnezeu". Hristos ne învaţă: "Luaţi aminte ca faptele dreptăţii voastre să nu le faceţi înaintea oamenilor ca să fiţi văzuţi de ei; astfel nu veţi avea plată de la Tatăl vostru Cel din ceruri. Deci, *când faci milostenie*, nu trâmbiţa înaintea ta, cum fac făţarnicii în sinagogi şi pe uliţe, ca să fie slăviţi de oameni; adevărat grăiesc vouă: îşi iau plata lor. Tu însă, când faci milostenie, să nu ştie stânga ta ce face dreapta ta, ca milostenia ta să fie într-ascuns şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie. Iar când vă rugaţi, nu fiţi ca făţarnicii, cărora le place, prin sinagogi şi pe la colţurile uliţelor, stând în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor. Tu însă, când te rogi, intră în cămara ta şi, închizând uşa, roagă-te Tatălui tău Care este în ascuns, iar Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie [...] *Când postiţi*, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi smolesc feţele, ca să se arate oamenilor că postesc; adevărat grăiesc vouă: îsi iau plata lor. Tu însă, când postesti, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău, Care este în ascuns, iar Tatăl tău Care vede în ascuns îţi va răsplăti ţie" (MATEI 6, 1-6; 16-18; toate sublinierile din textele citate ne aparţin). Iar Apostolul ne învaţă la rându-i: "...Nimeni dintre noi nu trăieşte pentru sine şi nimeni nu moare pentru sine. Că dacă trăim, pentru Domnul trăim; iar dacă murim, pentru Domnul murim. Deci şi dacă trăim şi dacă murim, ai Domnului suntem" (ROMANI 14, 7-8). De aceea, "orice faceţi, cu cuvântul sau cu lucrul, toate să le faceţi în numele Domnului Iisus şi prin El să mulţumiţi lui Dumnezeu şi Tatălui" (COLOSENI 3, 17).

În faimoasa Predică de pe munte (MATEI 5-7), Hristos a expus, în mod rezumativ, întreaga Sa învăţătură despre viaţa creştină, dând şi *tabla celor nouă fericiri* (versetele 3-11 din cap.5), pe care le-am prezentat în altă parte, tot în cadrul acestui *Curs*... (a se revedea "Puncte Cardinale", an III, nr.2/26, februarie 1993, p.8).

Să ne amintim o clipă, în această expunere privitoare la viaţa creştină, şi de episodul evanghelic al Martei şi Mariei (surorile lui Lazăr cel înviat din morţi), deosebit de pilduitor: "Şi pe când mergeau ei, El a intrat într-un sat, iar o femeie, cu numele Marta, L-a primit în casa ei. Şi ea avea o soră ce se numea Maria care, aşezându-se la picioarele Domnului, asculta cuvântul Lui. Iar Marta se silea cu multă slujire, drept care, apropiindu-se, a zis: Doamne, au nu socoteşti că sora mea m-a lasat singură să slujesc? Spune-i deci să-mi ajute. Şi, răspunzând, Domnul i-a zis: Marto, Marto, te îngrijeşti şi pentru multe te sileşti. Dar un lucru trebuie; ci Maria partea cea bună şi-a ales, care nu se va lua de la ea" (LUCA 10, 38-42). Nu e înţelept, aşadar, ca grija şi strădania pentru cele materiale să copleşească sau să fie pusă mai presus de grija şi strădania pentru cele spirituale. Ortodoxia pune accentul pe această dimensiune contemplativă a vieţii creştine, în vreme ce apusenilor (catolici sau protestanţi) li se întâmplă prea adesea să calce pe urmele Martei, risipindu-se într-un activism lipsit de transcendenţă.

Prin urmare, întreaga viaţă pământească se cuvine a fi valorificată în perspectiva vieţii de dincolo, sub lumina harului îndumnezeitor. De aceea, tipul uman exemplar, în ordinea creştină tradiţională, era sfântul; iar dacă nu putem ajunge cu toţii sfinţi, în sensul strict al cuvântului, nu trebuie însă nici o clipă să ne părăsească elanul spre sfinţenie, luptându-ne "lupta cea bună", după îndemnul paulinic (I TIMOTEI 6, 12). Lumea modernă se întreabă tot mai des asupra sensului vieţii, pe care l-a pierdut odată cu stingerea credinţei. Unii cred că-şi pot răspunde cu noţiunea vagă de "fericire" (în sensul plăcerilor şi bunăstării lumeşti). Superficial şi amăgitor răspuns! S-a observat, cu dreptate, că oamenii nu-şi caută de fapt fericirea, ci propria *consistenţă*. Dar ce "consistenţă" poate avea omul în afara lui Dumnezeu?! Ce "consistenţă" şi-ar putea recunoaşte cineva care nu are certitudinea veşniciei sale personale?! Cel mult pe aceea deplânsă de poet: "Mulţi de-o zi pe-o lume mică de se măsură cu cotul..." Viaţa de aici nu-şi are scopul în sine: "Iar dacă nădăjduim în Hristos numai pentru viaţa aceasta, suntem mai de plâns decât toţi oamenii" (I CORINTENI 15, 19). *Crezul* creştin se încheie cu nădejdea cea mare: "Aştept *învierea* morţilor *şi viaţa veacului ce va să fie*"...

(va urma)

Vasile A. MARIAN

Termeni ebraici folosiţi în cultul creştin: Aliluia

Cuvântul *aliluia* este obişnuita exclamaţie ce apare ca refren de laudă în Sf.Scriptură (şi mai ales în psalmi), iar mai târziu în cântările şi slujbele bisericeşti.

Termenul original ebraic este *haleluia* şi înseamnă: "Lăudaţi pe Domnul". Cuvântul este alcătuit din verbul *halal* = "a lăuda" şi din *ia*, prescurtare de la numele teoforic *Iahvé* - "cel ce este", tradus de obicei cu "Domnul".

În Palestina epocii primare a creştinismului, se cânta *aliluia* la coarnele plugului, la leagănul copilului, la bucuria culesului etc.

Fericitul Ieronim ne îndeamnă să zicem ori de câte ori putem: *aliluia*, pentru lauda lui Dumnezeu; toată bucuria noastră să fie o cântare de *aliluia*. Exclamaţia aceasta este bucurie, iar bucuria de a preamări pe Dumnezeu are un caracter obştesc: toţi credincioşii sunt însufleţiţi de laudă la adresa lui Dumnezeu. De aceea, *aliluia* stă la imperativul plural: "Lăudaţi!".

Dar nu numai omul aduce laudă lui Dumnezeu, ci întreaga făptură. Astfel apare *aliluia* în Psalmul 150, 6: "Toată făptura să laude pe Domnul!".

Aliluia a devenit semnalul de chemare la rugăciune, întocmai ca toaca sau clopotul. Se cântă *aliluia* ca să se adune credincioşii, apoi începe slujba religioasă. În Noul Testament se întâlneşte *aliluia* la tot pasul. Sinteza acestor texte o găsim în îndemnul Sfântului Apostol Pavel: "Să aducem pururea jertfă de laudă lui Dumnezeu, adică rodul buzelor care preaslăvesc numele Lui".

Psalmul mai afirmă că *aliluia* se poate cânta şi în ceruri, de către fiinţele care locuiesc acolo.

Aliluia se poate exprima şi cu ajutorul instrumentelor muzicale: trâmbiţa, psaltirionul, alăuta, timpanul, chimvalul (practică folosită la templu). Laudă se cuvine lui Dumnezeu pentru toate faptele Sale. Toate frumuseţile şi belşugul naturii (lanurile de grâu, pajiştea verde, murmurul izvoarelor, ciripitul păsărilor, răsăritul soarelui) sunt însufleţite şi chemate să cânte *aliluia*, să laude şi să preamărească pe Dumnezeu, Creatorul văzutelor şi nevăzutelor.

Rugăciunea, postul, sărbătorile sunt astfel de prilejuri de laudă. Alt motiv de laudă este împăcarea omului cu Dumnezeu, prin mărturisirea şi iertarea păcatelor celor credincioşi. Bucuria de a fi alături de Dumnezeu, printr-o viaţă bineplăcută Lui, este un prilej de *aliluia*. (Psm.32, 2). Vestiţi sunt psalmii 112-118, care sunt cunoscuţi cu numele "*halel*" (lauda cea mare), pentru că în Vechiul Testament se cântau la sărbătoarea Paştelui evreiesc.

Temei de *aliluia* este şi binefacerea de care se învredniceşte omul din partea lui Dumnezeu (Psm.112), iubirea pe care, ca unui părinte, o datorează omul Tatălui ceresc, pentru mântuirea din necaz şi din durere (Psm.114), răsplata pentru toate câte le primeşte (Psm.115). Toate neamurile îi datorează laudă lui Dumnezeu, pentru că s-a coborât mila Lui peste noi, iar adevărul Lui rămâne în veac (Psm.116).

Numai rareori cuvântul *aliluia* are înţeles de tristeţe, de jale. A cânta cuiva aliluia, înseamnă a-l prohodi, a-i face slujba înmormântării (care începe cu cântarea *aliluia*, ca de altfel multe dintre ritualurile noastre bisericeşti).

În alte împrejurări, în necazuri, suferinţe, boli, *aliluia* are înţelesul de strigăt de durere, ca şi când s-ar zice: "S-a terminat cu el, nu mai e nici o speranţă, nici o scăpare; de-acum: *aliluia*!" (ceea ce înseamnă că numai Dumnezeu îl mai poate milui).

Omul credincios zice: "Doamne ajută", "Doamne miluieşte" sau "*aliluia*", invocând ajutorul şi binecuvântarea lui Dumnezeu în toate clipele vieţii lui, dar şi aducând mulţumire şi laudă Celui Preaînalt. "Cânta-voi mila şi dreptatea; pe Tine, Doamne, Te voi lăuda!" (Psm.110). *Aliluia*.

N.CRĂCEA

Curs elementar de religie creştină (XL)

COMPLEXUL CAIN - ABEL

Nu ştiu dacă a mai fost folosit sau nu termenul de "complex Cain-Abel", dar cert este că realitatea îl reclamă; curba ascendentă a criminalităţii, a bolilor psihice şi nervoase, este alarmantă şi cere atenţia şi eforturile conjugate ale psihiatrilor, psihologilor şi teologilor, pentru a depista cauzele şi a încerca să le înlăture.

Că însăşi istoria omenirii, după Genezã, începe cu un fraticid, este semnificativ. Am dori ca această legendă biblică să nu fie decât rodul imaginaţiei evreieşti. Cain îl omoară pe fratele său Abel, din invidie. Dar cu groază ne dăm seama că toată istoria omenirii, de atunci până azi, nu este decât cronologia războaielor, a fratricidului, pornind de la securea de piatră şi ajungând la bomba atomică, de la lupta corp la corp la genocidul în masă, în progresie geometrică cu dezvoltarea civilizaţiei şi a culturii.

Consider că termenul de "complex Cain-Abel" nu este o invenţie temerară, căci se constată că de-a lungul secolelor la baza relaţiilor dintre oameni a fost şi este constanta: cel tare îl suprimă pe cel slab.

Dacă nici creştinismul nu a putut schimba această relaţie, creştinismul care a fost cea mai mare revoluţie morală, schimbând legea "dinte pentru dinte" cu "dacă aproapele tău te loveşte pe obrazul drept, întoarce-i şi pe cel stâng", ce poate face omul de azi, care a cucerit luna, dar a pierdut sufletul?!

Revoluţia franceză din 1789, înfăptuită în numele libertăţii, fraternităţii, egalităţii, a dat cele mai monstruoase dovezi de fratricid, pecetluite cu semnul ghilotinei.*

Nu în numele "fraternităţii" şi "egalităţii", evlaviosul, pravoslavnicul popor rus a devenit marele cobai al marxismului şi a comis atrocităţile ştiute, cărora abia generaţiile viitoare le vor cunoaşte poate proporţiile şi urmările?

Astăzi, după două milenii de creştinism, ura şi invidia lui Cain se perpetuează încă! *Homo homini lupus*. O luptă înverşunată se duce pe toate meridianele, pe plan social, economic, politic (mai ales politic). "Peştele mare îl înghite pe cel mic". Ciocnirea de ambiţii bolnăvicioase, lupta fără scrupule, lupta izvorâtă din invidie şi lăcomie, a făcut milioane de victime. Fratricidul de azi nu mai constă doar în distrugerea fizică; el comportă nenumărate mijloace, sporite prin progresul civilizaţiei: competiţia, Bursa, calomnia, corupţia au ucis tot atâţia oameni ca şi armele de foc. Au adus în lume sinuciderea şi mai ales *stress*-ul, care stă la baza majorităţii bolilor nervoase şi psihice contemporane.

Trepidanta noastră viaţă politică şi economică, goana aceasta nebună după înavuţire, cu tensiunea şi riscurile ei, sunt fără îndoială cauze generatoare de *stress*.

Dar... "omul nu trăieşte numai cu pâine".

Dacă averea, gloria, puterea ar fi scop în sine, iar toate luptele în lume s-ar fi dus pentru dobândirea lor, cum să ne explicăm deziluzia Ecleziastului, care le-a avut pe toate şi totuşi ne-a lăsat deprimantul testament: *Vanitas vanitatum et omnia vanitas*?

Cum să ne explicăm sinuciderea lui Frederic II al Prusiei, bogat, tânăr, frumos, rege? Cum să ne explicăm noi, cei schilodiţi sufleteşte după jumătate de secol de "dresare" marxistă, *că în ţările îndestulate* oamenii se droghează? Că dezechilibrul psihic şi nervos creşte nu numai la noi, cei debusolaţi, cei derutaţi, scăpaţi peste noapte din lanţurile comunismului, dar şi acolo unde n-a ajuns acest plan diabolic de depersonalizare, de deformare psihică, unde s-a trăit bine?

Iată deci că nu toate *stress*-urile sau sinuciderile se datorează unor cauze exterioare, materiale. Abel nu este numai simbolul victimei; este şi simbolul năzuinţei omului spre o viaţă superioară, spre înălţimi morale.

Omul se naşte cu instinctul de conservare, dar şi cu *o foame sufletească de ceva ce el nu-şi poate lămuri*, dar care este un imperativ tot aşa de puternic ca şi foamea fizică.

Scriitorul nordic Johan Boyer o denumeşte *Foamea cea mare*, în romanul cu acelaşi titlu. Este o carte de rară profunzime, în care personajul principal îşi astâmpără această foame printr-un gest sublim de generozitate **, care îl apropie de Dumnezeire.

Teologii şi psihologii denumesc căutarea divinităţii cu numele de "foamea mistică".

Dar afară de "foamea mistică", există şi o altă formă de foame: foamea de absolut moral. Cei mistuiţi de aceasta tânjesc după *sublimul* care se realizează în clipe fugitive, cu multe sângerări lăuntrice poate, cu multe renunţări şi eforturi, dar totuşi se realizează. Cel ce şi-a ostoit această foame este însă perfect conştient că aceste puţine clipe merită tot zbuciumul şi toate sacrificiile făcute.

Pe o cale ocolită, el realizează fericirea, împlinirea după care a tins subconştientul său; şi, în pofida hidoşeniei vieţii, el îşi dă seama că în sufletul lui sălăşluieşte "o scânteie divină".

Sunt multe căi care duc la sublim!

Cel credincios îl realizează prin rugăciune, prin extaz.

Medicul, când salvează viaţa unui bolnav, trăieşte în clipa aceea sublimul.

Când se naşte un copil, toţi din jurul lui participă la un miracol ce frizează sublimul!

Artistul când, cuprins de adevărata inspiraţie, îşi creează capodopera, nu se zice că trăieşte "clipe divine"?

Tot ce s-a creat în ştiinţă şi în artă poartă pecetea sublimului şi a adus omului beatitudinea şi convingerea că tot ceea ce a creat îi vine de undeva de sus, de dincolo de el. Mitul!

Ajung acum la miezul problemei: anume că, dacă la acest sfârşit de mileniu a crescut alarmant numărul fiinţelor debusolate, cazurile de dezechilibru psihic, sinuciderile, este pentru că totul a fost demitizat, pentru că speculaţiile raţiunii au înscăunat cinismul în toate manifestările vieţii. S-au demitizat sentimentele, valorile morale, virtuţile.

Cine mai crede azi în noţiunile de noblеţe sufletească, de fidelitate, de puritate, de încredere în aproapele, de patriotism?

Cinismul, profanarea, bagatelizarea a tot ce este sfânt a înnăbuşit în omul de azi setea de absolut.

Cum să creadă un tânăr în virtute sau în sfinţenia sentimentelor, când zilnic pe marile şi micile ecrane rulează filme cu toate perversităţile, iar tarabele sunt pline cu literatură pornografică?

Iată hrana sufletească a tineretului nostru! Pentru aceasta să fi fost nevoie de jertfele unei Revoluţii?!

Debusolarea, deruta morală, naşte "copiii străzii", în delincvenţii minori de azi şi criminalii adulţi de mâine.

Lupta între bine şi rău se dă în noi toţi.

În străfundul sufletului nostru fiecare descoperim cu mirare, câteodată, un Cain latent.

Nimeni nu poate să pretindă că nu ştie ce e bine şi ce e rău. Omul ştie când face bine şi când face rău; dar între clipa ispitei şi a faptei există o frântură de secundă în care omul este liber să ia o hotărâre. Această frântură de secundă determină victoria sau căderea omului! Eroul, trădătorul, omul superior, defetistul, ucigaşul se nasc în această frântură de secundă!

Vom alege oare calea minimei rezistenţe, calea comodităţii iresponsabile, ce ne poate duce spre ruina definitivă? Credem că poporul nostru mai are totuşi rezerve de morală, de bun simţ; ele se găsesc mai ales la ţară, acolo unde mai există decenţă şi unde pornografia pătrunde mai greu. Acolo unde sacralitatea vieţii nu s-a pierdut de tot. Să oprim avalanşa de literatură pornografică, de filme indecente, de localuri de desfrâu!

Să oprim demitizarea şi cinismul!

E ultima clipă: dacă nu ne trezim, vom cădea în prăpastie ca eroii lui Dostoievski, "cu tălpile la cer".

Flora N. CRĂCEA

---

* Cunoscut este cazul micii prinţese de Lomballe, a cărei inimă extirpată a fost dusă de un soldat al Revoluţiei în vârful baionetei, prin tot oraşul.

** Însămânţează ogorul duşmanului său.

UN NECESAR *REMEMBER*: ORIGINILE COMUNISTE ALE ZILEI DE 8 MARTIE

"ZETKIN (ţetkin), Clara (1857-1933), om politic german. A participat la întemeierea Partidului Comunist din Germania. A propus, la Conferinţa internaţională a femeilor socialiste de la Copenhaga (1910), sărbătorirea, la 8 martie, a Zilei Internaţionale a Femeii."

(****Mic Dicţionar Enciclopedic*, Ed. Enciclopedică Română, Bucureşti, 1972)

"ZETKIN (ţetchin), Clara (1857-1933), militantă de seamă a mişcării muncitoreşti germane şi internaţionale. Membră a P.S.D din Germania din 1881, a participat la lupta împotriva militarismului, colonialismului şi războiului. Din iniţiativa ei s-a hotărât, la Conferinţa internaţională a femeilor socialiste de la Copenhaga (1910), sărbătorirea Zilei Internaţionale a Femeii la 8 Martie. În 1915 a organizat, la Berna, Conferinţa internaţională a femeilor socialiste împotriva războiului imperialist. A fost unul dintre întemeietorii Ligii "Spartacus" şi ai P.C. din Germania. Membră a C.C. al P.C.G. din 1919. A fost membră a Comitetului Executiv al Internaţionalei a III-a din 1921."

(****Dicţionar Enciclopedic Român*, vol.IV, Q-Z, Bucureşti, 1966)

"ZETKIN, Clara, născută EISSNER la 5 iulie 1857 la Wiederau. Moartă la Arhanghelskoie (URSS) la 20 iulie 1933. În 1878 s-a alăturat social-democraţiei şi a iniţiat mişcarea socialistă a femeilor. Expulzată din Germania, între 1882-1890 a fost în exil în Elveţia şi Franţa. Între anii 1891-1917 a editat ziarul "Egalitatea". În perioada 1895-1913 a fost membru al Comisiei de Control a P.S.D. din Germania. Una dintre întemeietoarele grupului "Spartacus" (comunist). Între 1919-1924, membră a C.C. al P.C. German. În perioada 1917-1929 a făcut parte din C.C. al P.C.German. Preşedintă a Secretariatului Femeilor din Comintern (Moscova). Preşedinta "Ajutorului roşu" din Germania din 1925." (MEYERS LEXIKON, Band 24, Mannhein -Wien -Zurich, 1987)

*

DRAGOSTEA ŞI RESPECTUL PE CARE LE PURTĂM DOAMNELOR ŞI DOMNIŞOARELOR NOASTRE POT FI EXPRIMATE ZI DE ZI, ÎN NENUMĂRATE CHIPURI, IAR NU ÎN FORMELE INSTITUŢIONALIZATE PROPAGANDISTIC ŞI ÎN LOZINCILE IEFTINE ALE DEMAGOGIEI COMUNISTE!

ÎMPOTRIVA AMNEZIEI NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

Sub eroziunea inexorabilă a timpului şi mizeriei cotidiene, a zâmbetului larg şi blând al domnului Iliescu, a jalnicei atitudini echivoce, sau chiar slugarnice, a Comisiei parlamentare pentru anchetarea evenimentelor din Decembrie 1989, tăişurile întrebărilor fără răspuns se tocesc progresiv, împreună cu tot mai estompatele contururi ale inocenților martiri de atunci. Un neam care nu face dreptate celor ce i-au exprimat bărbăția şi i-au atestat-o prin jertfă păşeşte pe o blestemată cale sinucigaşă: distruge temeliile motivației majore pentru viitoare jertfe, previzibil necesare cândva, înseşi temeliile respectului de sine. Deci încă o dată şi mereu: "Cine a tras în noi după 22?". Cum de permitem ca toți cei prezumptiv responsabili şi, deci, vinovați, să facă din mormintele lor tribune ale demagogiei, obiect de deriziune şi chiar de insultă? Cum de am permis ca acea atât de prețioasă componentă de curaj şi demnitate națională, tragic exprimată în Insurecție, să se transforme sub ochii noştri în caricatură? Căci ce altceva poate deveni, în ochii străini şi detaşați ai celor care îşi mai iau osteneala să descifreze evenimentele, faptul că întreaga armată română, plus securitatea, a tras vreo şase milioane de obuze şi gloanțe în... nimeni? Domnul Iliescu, mare logician, printre atâtea alte calități sugerate de dl. Gabrielescu, nu poate să nu ştie că indignarea congestionată a domniei sale în fața suspiciunii, inevitabilă sub vălul de ceață atât de bine întreținut de putere, *nu constituie un argument*. În fața oricărei crime, orice anchetator începe prin a-şi pune întrebarea: "*cui prodest*?", "*cui profuit*?". Cine a avut de profitat de pe urma sângerosului scenariu cu teroriști, dacă nu admitem (şi nu putem admite!) că întreaga conducere a armatei, partidului şi securității, *deținătorii informației*, erau doar o adunătură de idioți. De atunci şi până azi, majoritatea enormă a acestora reprezintă PUTEREA de sub conducerea domnului Iliescu, singurii oameni din această țară care "ştiu, vor şi pot" - cum lapidar şi "modest" îi descria doamna Agata Nicolau, la constituirea actualului PDSR. Această putere s-a constituit *atunci* din toți cei care, îngroziți de responsabilități grave şi de perspectiva pierderii privilegiilor, au alergat de pretutindeni sub aripile generoase ale cloştii protectoare ce preluase miraculos puterea. Însă toată lumea ştia "cine a tras în noi până la 22", sau îşi imagina că ştie. Multe "vârfuri" miroseau a sânge proaspăt (de cel mai vechi, să uităm deocamdată); trebuia să devină necesari, să-şi adune merite, aparent, dar convingător, diferite de cele pe care se osteniseră să le cumuleze o viață întreagă. Şi erau motivați, supramotivați, să o facă. Pe cine ați văzut la televizor, stimați concetățeni, cu fețele devastate de angoasă, pe cine ați ascultat cu respirația tăiată de groază, descriind cu amănunte înspăimântătoarea stihie a... teroriştilor? În asemenea condiții, era evident că Armata trebuia să fie cu noi, tot aşa şi supra-competenta Securitate, şi, iarăşi evident, nu fără merituoşii lor conducători. Ca să trecem această punte teribilă, orice drac binevoitor era mai binevenit decât orice înger indiferent, mai ales că îngerimea nu se prea înghesuia să ne salveze de... teroriştii lui Ceauşescu. Iar acesta trebuia, desigur, neapărat, *asasinat* urgent, ca "teroriştii" să ştie că nu mai au tătic şi nici mămică şi să vie cu miile să-şi depună armele "ultrasofisticate" la picioarele... generalilor credincioşi Revoluției, sau eventual să se întoarcă în Libia, Iran, etc.

Abia când "teroriştii" au absentat în masă de la acest *rendez-vous*, emoția, chiar admirația, străinilor din toată lumea față de "Revoluția Română în direct" a început să se altereze, până când s-a transformat într-un imens hohot de râs, iar mai târziu, într-un zâmbet politicos-disprețuitor adresat nu numai actorilor, dar şi spectatorilor, fosta nație de "aplaudaci" transformată cu artă într-una de, să zicem eufemistic, dezorientați, sau uşor-orientabili. Aşa suntem; şi uite cum jertfa lui Călin Nemeş şi alor lui a produs, a *emanat* "noua" clasă conducătoare, cu epoleți groşi de "incontestabile" merite pe care de atunci şi le răsplătesc mereu, cu din ce în ce mai puțină discreție, devenind cu admirabilă (!) agilitate, din soldați ai proletariatului, pătura de miliardari ai viitorului stat de drept visat de... opoziție!

Domnul Iliescu este însă, printre alte virtuți prezidențiale, şi sincer: s-au făcut şi greşeli după decembrie, mai ales până la alegerile din mai 1990. Nu chiar din vina domniei sale, căci domnia sa n-a guvernat niciodată. S-au cheltuit rezervele atât de dureros adunate sub Ceauşescu (dureros nu pentru domnia sa şi cei apropiați, salamul cu soia consumat de aceştia *toți* constituind una din cele mai hazoase metafore imaginabile), s-au returnat depunerile obligatorii prin care Ceauşescu ne obliga să cumpărăm ceea ce, de drept, ne aparținea, s-au plătit salarii majorate minerilor şi altor categorii bine alese pentru ne-muncă, s-a redus săptămâna de lucru la 5 zile tocmai când trebuia să devină de 7, etc. - deci s-a dat *marele ciubuc* preelectoral, construindu-se cu grijă imaginea benignă şi frumos-mirositoare a... trandafirului şi cavalerului său fără prihană! Şi iarăşi a mers. *Cui profuit*? - întreb din nou cu obstinată rea voință; *cui profuit* anularea micilor şanse de relansare a economiei naționale, cu infrastructura ruinată de nebunescul efort impus poporului pentru plata datoriilor externe? Nu acestui popor, fără îndoială, ci celor avizați să păstreze puterea cu orice preț. Va fi fost mare prețul, *dar de atunci şi până azi*, pe linia vechilor deprinderi, *Marea Mafie Postcomunistă* face ceea ce ştia de atunci că va trebui să facă, ceea ce făcuse cu abnegație şi eroism şi sub dictatură: strânge fără cruțare cureaua... celorlalți! Noi am desăvârşit ruina ca să ne alegeți, noi ştim şi putem şi vrem să o dregem... pe spinarea voastră, iubiți *stupid people*! Noi suntem ocupați cu lupta împotriva corupției... altora. Nu destabilizați procesul de cultivare a noilor capitaliști! Fiți vigilenți, să nu se reîntoarcă boierii! Străini capitaliști din toată lumea, am preluat toate tezele opoziției, noi ştim, putem şi vrem să fim capitaliști! Ajutați-ne! Este probabil că până în 1989 dl. Iliescu a fost unul dintre cei mai luminați, mai moderni, mai cultivați conducători PCR (atacurile opoziției împotriva domniei sale, bazate pe trecutul personal de până la Insurecție, n-au dus decât la solidarizarea a milioane de bieți aplaudaci cu cel astfel agresat, mulți simțindu-se incriminați odată cu d-sa). Nimeni nu poate fi învinovățit pentru convingerile sale politice şi ataşamentul la acestea ca rezultat al educației, apartenenței şi intereselor de clasă, etc. Ele pot, desigur, fi combătute în raport cu altă viziune asupra intereselor națiunii, sau cu altă afiliere etică.

Credem însă că responsabilități grave îi revin *după* Insurecție, în primul rând legate de acele zile de confuzie programată, cu beneficiari perfect vizibili şi departe de a fi inocenți. Suspiciunile privind acea perioadă decisivă nu devin "mârşave" prin simplul fapt că sunt incomode pentru puterea constituită atunci; ele rămân nu numai legitime, ci obligatorii, atâta vreme cât elucidarea acelor evenimente sângeroase este sistematic împiedicată.

De cinci ani, dl. Iliescu face un efort susținut, şi până acum încununat de succes, de *a se sustrage tuturor responsabilităților, deşi deține puterea aproape discreționară* de tot atâta vreme - o veche practică a PCR, care, având toată puterea, nu era niciodată responsabil pentru vreun eşec sau crimă, dar îşi aroga toate meritele pentru orice succes sau realizare.

Noi credem în le*gătura inextricabilă şi în proporționalitatea dintre putere şi responsabilitate*. Deci, în opinia noastră dl. Iliescu este responsabil, alături de guvernele succesive pe care le-a susținut, de toate "erorile" comise de la Insurecție încoace - ruinarea economiei prin "ciubucul preelectoral", evenimentele de la Târgu Mureş, mineriadele, cu toate consecințele lor pe plan național şi internațional, criza de autoritate, impunitatea marii corupții prin care o mare parte a avuției naționale trece în proprietatea foştilor "proletari", ce se înghesuie azi să devină exploatatori, alterarea imaginii României în lume, emigrarea disperată a tinerilor, etc., etc. Toate acestea devin o tristă istorie la adăpostul "charismei" prezidențiale; se constituie în acest fel temelia moralmente putredă a unui viitor de sumbre promisiuni, ce se conturează progresiv, ineluctabil, începând de la scuipatul gros, sanguinolent, pe care Puterea l-a proiectat asupra Jertfei din Decembrie şi pe care refuză să-l şteargă.

Fred NĂDĂBAN

O PREMIERĂ ÎN ISTORIOGRAFIA ROMÂNEASCĂ

Fenomenul legionar, abordat de atâtea ori de către istoriografii occidentali de pe poziţii destul de pertinente, la el acasă a fost tratat întotdeauna într-o manieră ostilă şi mistificatoare, sub presiunea diferitelor ideologii stângiste. Iniţiată încă de pe vremea dictaturii antonesciene, consolidată apoi de lunga dictatură comunistă, această tendinţă istoriografică a continuat să se manifeste şi după 1989, confirmând, dacă mai era nevoie, insuficienta noastră emancipare de spiritul vechiului regim (sau, în câteva cazuri, noua noastră slugărnicie ideologică faţă de imperialismul masonic al Occidentului "democrat", la fel de ostil dreptei şi tradiţiei creştine). Anumite abordări "senzaţionaliste" ale fenomenului legionar în presa postcomunistă, ca şi eforturile partizane ale unor membri sau simpatizanţi legionari (mai vechi sau mai noi), nu puteau suplini decât în mică măsură această prelungită dezertare de la datorie a *istoricilor profesionişti*.

Această situaţie (anormală şi ruşinoasă) a fost curmată spre sfârşitul anului prin apariţia la Iaşi a unei lucrări foarte serioase şi de o sănătoasă neutralitate: Kurt W.Treptow, Gheorghe Buzatu, "*Procesul" lui Corneliu Zelea Codreanu (mai, 1938)*, 253 p., în colecţia "Românii în istoria universală" (şi - dacă am înţeles corect zgârcitele indicaţii editoriale din fruntea volumului - în cadrul unei serii intitulate "Corneliu Zelea Codreanu în faţa istoriei"). Punerea între ghilimele a cuvântului iniţial din titlu sugerează, din capul locului, concluzia analizei *critice* asupra înscenării judiciare din primăvara lui 1938 ("procesul" s-a derulat în zilele de 23-26 mai, în faţa completului de judecată al Tribunalului Militar al Corpului II de Armată din Bucureşti, sub preşedinţia colonelului magistrat Dumitru Constantin).

Nu avem de-a face cu un studiu istoric propriu-zis, ci cu o *ediţie critică* a stenogramelor procesului, însoţite de o Introducere de aproape 60 de pagini, de un corp de Note (pp.201-222) şi de cinci Anexe (scrisoarea din 26 martie 1938 a Căpitanului către N.Iorga, însemnările din temniţa Jilavei, câteva extrase din *Jurnalul* lui Carol II, depoziţia completă a lui Iuliu Maniu şi o scrisoare adresată de Corneliu Codreanu tatălui său, la 30 iulie 1938, dar împiedicată să ajungă la destinaţie, din ordinul lui Armand Călinescu).

Documentele nu sunt inedite, dar sunt îngrijite şi ordonate profesional, cu probitate ştiinţifică. În ansamblu, textul rezultă ceva mai complet şi mai bine structurat decât cel din volumul (altminteri foarte util) *Din luptele tineretului român: 1919-1939*, scos acum doi ani de Fundaţia "Buna Vestire" (la iniţiativa fostului secretar al lui Corneliu Codreanu, d-l ing.Duiliu Sfinţescu). Iată ce ne spun, în finalul Introducerii, recenţii editori: "În concluzie, se impune să constatăm că problematica privind *istoria Mişcării Legionare este mai degrabă extrem de vastă decât extrem de dificilă* [...] Literatura consacrată problemei, deşi inegală, este imensă. Adăugând faptul că, practic, arhivele interne abia încep să fie investigate, putem conchide că scrierea istoriei adevărate a Mişcării Legionare [în sensul de istorie principial obiectivă, nepartizană, din afara iar nu dinlăuntrul lumii legionare -n.A.V.] reprezintă un obiectiv de viitor, absolut necesar [...] Volumul de faţă reprezintă, în concepţia editorilor, o treaptă spre o asemenea abordare a istoriei Mişcării Legionare. Textul stenogramei procesului este extras din două surse principale: cotidianul bucureştean <<Universul>> (document care a fost cenzurat de autorităţile carliste) şi cartea publicată clandestin de Mişcarea Legionară în luna august 1938: *Adevărul în procesul lui Corneliu Zelea Codreanu* (lucrarea va avea să fie retipărită, în ediţie completă, după peste 40 de ani: Mişcarea Legionară, *Adevărul în procesul Căpitanului*, colecţia <<Omul Nou>>, Miami Beach, 1980, 250 p.). Fiind stabilit după mai multe surse, textul de faţă reprezintă, deci, *cea mai completă şi echilibrată versiune* a procesului lui Corneliu Zelea Codreanu tipărită până acum" (subl.n.).

Noi n-am avut acribia să confruntăm textele pagină cu pagină, dar nu par să fie motive de îndoială asupra probităţii editorilor. În ce priveşte Introducerea, în mediile legionare s-au şi formulat reproşuri, găsindu-se că peste rânduri adie o boare de "antisimism". Sunt, credem, reproşuri exagerate, în sensul că în afara lumii legionare *patimile* sectariste nu mai au de ce să se manifeste! A crede că toată lumea priveşte lucrurile prin prisma conflictului simişti - antisimişti e o ridicolă naivitate. Legionarii trebuie să înţeleagă că există şi o imagine *din afară* a istoriei legionare. Ajuns pe mâna profesioniştilor onesti, orice fenomen istoric se obiectivează, astfel că adeseori apare deosebit de toate posibilele lui imagini din interior. Ne place sau nu, iată cam cum se văd lucrurile "de pe margine"...

O calitate a Introducerii este şi aceea că dă o idee publicului mai larg de amploarea şi complexitatea problemei, precum şi de multiplele surse bibliografice (de unde se poate vedea şi marele interes cu care s-au aplecat asupra legionarismului românesc numeroşi cercetători străini).

Trecând peste curiozitatea sistemului de difuzare (trebuie să soliciţi cartea direct editorilor!), sperăm că întreprinderea va avea impactul aşteptat măcar printre istorici, deschizând calea unor pertinente cercetări româneşti asupra prea îndelung pre-judecatului fenomen legionar.

Adolf VASILESCU

LEGIONARISM ŞI DEMOCRAŢIE

Vechile disensiuni legionare, posterioare morţii lui Corneliu Zelea Codreanu, sunt departe de a se fi stins (deşi între timp a încetat din viaţă şi controversatul Horia Sima, ce a reprezentat pentru mulţi, mai mult sau mai puţin justificat, principala "piatră de poticnire"). Ba mai mult: această regretabilă dezbinare a fost transmisă în cele din urmă chiar şi "neolegionarilor" din tânăra generaţie, al căror radicalism sectar, afişat uneori ostentativ, neizvorât dintr-o experienţă personală, ci dintr-un mimetism îngust, este cu atât mai tragic în esenţă şi mai tragicomic în manifestări. Când vezi tineri încă imberbi polemizând pătimaş pe seama anilor '40 şi aruncând vorbe grele asupra unor oameni ce-s poate demult oale şi ulcele, te apucă un sentiment de jenă şi de tristeţe... Aici ambele "tabere" legionare au greşit în egală măsură, orbite de răfuieli personale şi de o oarecare amărăciune a "ratării" istorice, ducând - prea omeneşte - la căutarea unor "ţapi ispăşitori". Din dorinţa fiecăruia - sinceră, dar inabil pusă în practică - de a sluji ceea ce i s-a părut *lui* a fi "adevăratul legionarism", mulţi dintre vechii legionari au ajuns, fără să o vrea, în situaţia de a face grave deservicii prezentului şi poate chiar viitorului dreptei creştine.

În fond, fracţiunile legionare au trăit deopotrivă de dureros criza istorică şi morală de după Război, căreia au căutat cu toţii să-i afle răspunsuri şi remedii, ajungând de multe ori la concluzii identice. Una dintre problemele fundamentale a fost şi aceea a "readaptării" Mişcării Legionare la contextul politic postbelic al "lumii libere", mai ales sub aspect organizatoric şi social. La această problemă, se cuvine observat, doi adversari atât de înverşunaţi în alte privinţe - Horia Sima şi Constantin Papanace - au ajuns cam la aceleaşi concluzii, chiar dacă pe căi relativ diferite. (E trist că se exhibă în mod curent numai temeiurile de dezbinare, pe când cele de unitate sunt aproape în întregime trecute cu vederea). Atât Horia Sima în *Menirea naţionalismului*, cât şi Constantin Papanace în *Spre o democraţie social-creştină* au căutat să stabilească, pe urmele lui Corneliu Codreanu, un posibil *modus vivendi* al naţionalismului cu democraţia (văzând în democraţie un fel de fatalitate a lumii contemporane, ale cărei reguli formale trebuie respectate, dar al cărei profil interior s-ar cuveni convertit creştineşte). Şi noi am crezut, imediat după '89, ba chiar ne-am ispiti să credem şi astăzi, într-o *metanoia* creştină a democraţiei, pe fondul tradiţiilor naţionale. Aşa am ajuns să dăm la începuturi "Punctelor Cardinale" acea "orientare *democrat*-creştină" pe care unii (purtaţi, la rândul lor, de raţiuni asemănătoare, spre o "naţional-*democraţie*" creştină) ar voi astăzi să ne-o reproşeze... Dacă între timp orientarea noastră s-a redefinit ca "naţional-creştină", a fost mai ales pentru a nu fi cumva confundaţi cu democreştinismul conjunctural al naţional-ţărănismului masonizat sau cu apologeţii actualei pseudo-democraţii româneşti. Altminteri, parafrazând o vorbă celebră, noi *îi iubim* pe democraţi, dar *nu-i simpatizăm*... Nu ne-am pierdut de tot creştinească nădejde că democraţia s-ar putea ridica totuşi la *demofilie*, într-un viitor de care, ce-i drept, suntem încă departe. Până atunci nu putem decât, respectând regulile jocului democratic, să lucrăm mai mult în latura educaţională decât în cea politică, pregătind, în paralel cu alţii, "oastea naţionalistă" a zilei de mâine.

În acest context trebuie aşezată şi cartea macedoneanului Constantin Papanace (1904-1985), *Spre o democraţie social-creştină*, scrisă în exil (1952), iar acum scoasă în ţară de Editura "Brumar" din Timişoara (ce a pornit astfel la drum "cu dreptul", se poate spune), cu o echilibrată Prefaţă a d-lui Dumitru (Tache) Funda (la rândul său macedonean şi membru de seamă al Mişcării Legionare). Trecând peste accentele "antisimiste" (cele mai multe nesesizabile aici pentru publicul mai larg), cartea tratează pertinent "problema adaptării Mişcării Legionare în noua conjunctură politică", o "formă de adaptare *activ-dinamică*", în care "accentul se va pune în primul rând pe *educaţie*" şi, în al doilea rând, pe fapta legionară ("o acţiune sau faptă legionară este considerată bună numai când interesul specific al mişcării se include în sfera interesului naţional, iar acesta nu vine în contradicţie cu ordinea naturală creată de Dumnezeu" - p.XXIV). Se valorifică de fapt învăţătura antebelică a Căpitanului în contextul politic mai nou, cu flexibilitate şi realism. "C.Papanace - scrie d-l Funda (Prefaţă, p.XI) -, analizând profund atât aspectele de fond, cât şi pe cele de formă, consideră că renunţarea la unele aspecte pur formale, care au constituit pretextul adversarilor pentru etichetarea Mişcării ca o formaţiune de tip fascist, este nesemnificativă. Definitorii rămân *principiile moralei creştine*, la care nu se poate renunţa". C.Papanace face o apropiere - prudentă însă - de "Mişcarea Reînarmării Morale" (Mişcarea de la Caux), arătând că, în orice caz, numai *o renaştere creştină* ar mai putea salva lumea de politicianismul destructiv al ultimului veac. Legionarismul are două coordonate caracteristice: "dimensiunea creştină" şi "dimensiunea socială". Deci, "Mişcarea Legionară şi-ar putea găsi o nouă şi adecvată expresie politică într-un [eventual] partid al *Democraţiei Social-Creştine*" (p.206).

După peste 40 de ani de la elaborarea ei, cartea lui C.Papanace rămâne actuală în multe privinţe (cuprinzând chiar şi adevărate observaţii profetice), mai ales că acum România tinde să se integreze şi ea în sistemul democratic european, iar dreapta creştină are de dat încă un dificil examen istoric.

Răzvan CODRESCU

LUMEA ARABĂ, adevăr și prejudecată

Situația actuală din lumea arabă (2)

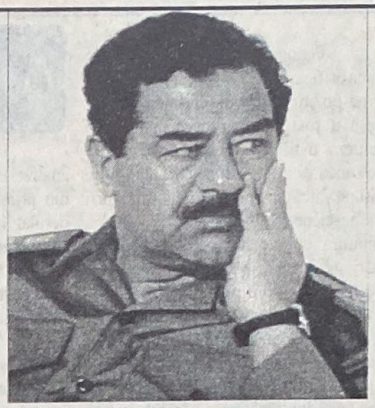

Saddam Hussein urzește...

După Egipt și Siria, continuăm prezentarea celorlalte state din lumea arabă contemporană. Totodată reamintim că procesul de cristalizare a acestor state ca expresie unor națiuni distincte este departe de a se fi desăvârșit. Aceasta cu atât mai mult cu cât marea majoritate a populației acestor state face parte din același trunchi etnic - arabii - și aparține aceleiași spiritualități-Islamul.

Ca toată "*lumea a treia*", și popoarele arabe s-au constituit în state distincte în urma procesului de decolonizare ce a urmat celui de al doilea război mondial. Un proces care, cu rare excepții, a lăsat în urma sa situații tulburi, multe din ele create intenționat de fostele puteri coloniale pentru a-și menține influența în regiunile unde fostele colonii au devenit "*state independente*". O realitate confirmată și de mozaicul de state în care este divizată astăzi lumea arabă.

Iraqul.

Actuala Republică Iraq se întinde de la munții Taurus până la Golful Persic, cuprinzând cea mai mare parte a vechii Mesopotamii cu râurile Eufrat și Tigru. Înainte de vărsare în Golful Persic, cele două râuri se unesc în fluviul Shatt el Arab (râul arabilor) care formează o deltă uriașă ce se întinde continuu în mare.

Odată cu fondarea Bagdadului (762), Iraqul devine centrul politic, cultural și religios al Califatului Abbasid. În anul 1258, mongolii conduși de Hulagu cuceresc și distrug splendida capitală abbasidă. În perioada 1258-1515, țara ruinată de invazia mongolă este condusă de dinastii mongole și turcmene. Între anii 1515-1546, otomanii cuceresc Iraqul, pe care-l stăpânesc până la sfârșitul primului război mondial, când provincia este ocupată de Marea Britanie. În anul 1920, guvernul britanic dobândește de la Liga Națiunilor titlul de mandat asupra Iraqului. La 23 August 1921, britanicii îl înscăunează pe Faisal I din dinastia hașemită rege al Iraqului, dar țara continua să rămână, în fapt, posesiune engleză. În anul 1924, Iraqul anexează regiunea Kirkuk și provincia Mosul, anexiuni dictate de interesele economice ale britanicilor. În anul 1927, guvernul regelui Faisal, total aservit Angliei, cedează exploatarea petrolului, principala bogăție a țării, societății britanice "*Iraq Petroleum Company*" (IPC).

În anul 1932, guvernul britanic renunță la mandatul său și Iraqul devine, nominal, un stat suveran, liber și independent, condus de o monarhie ereditară. În timpul celui de al doilea război mondial, în aprilie 1941, ofițerii naționaliști progermani, sub conducerea primului-ministru Rashid al-Gaylani, au încercat, printr-o lovitură de stat, să pună capăt legăturilor Iraqului cu Marea Britanie. Trupele britanice au zădărnicit însă tentativa obținerii unei independențe reale și au ocupat țara. Ele se vor retrage, sub presiunea unor ample mișcări populare, în anul 1945, punându-se astfel capăt dominației britanice și în această regiune, dar guvernele de la Bagdad din perioada 1945-1958 vor rămâne devotate Angliei, care va păstra pe teritoriul Iraqului câteva baze militare în cadrul Pactului de la Bagdad, organizație condusă de puterile occidentale pentru a face față influenței sovietice în regiune.

În anul 1958, generalul Abd-al-Karim Kassem organizează o lovitură de stat care reușește. Monarhia este abolită și Iraqul devine republică. În anul 1963, Kassem este răsturnat de la putere și locul lui este luat de Abd al-Salim Mohammad Aref, căruia îi urmează Abd as-Rahman Mohammad Aref. În iunie 1967, Iraqul participă la "*Războiul se șase zile*" împotriva Israelului, fiind înfrânt ca dealtfel întreaga coaliție arabă. Ca urmare a acestei înfrângeri, la 17 iulie 1968, Partidul național-arabist Baas organizează o nouă lovitură de stat și conducerea țării este preluată de Ahmed Hassan al-Bakr care renunță la colaborarea cu Siria și Egiptul, aliatele de până atunci și strânge legăturile de prietenie cu Uniunea Sovietică. În anul 1972, ca urmare a noii orientări politice, Iraqul naționalizează Compania Iraq Petroleum, ceea ce aduce statului importante beneficii care îi permit să participe la cel de-al patrulea război împotriva Israelului (octombrie 1973), terminat nedecis.

În iulie 1979, conducerea Iraqului este preluată de Saddam Hussein. Noul dictator al Iraqului înăsprește regimul intern și încearcă să devină conducătorul lumii arabe. Profitând de prăbușirea regimului șahinșahului Mohammad Reza Pahlavi, Saddam Hussein folosește ca pretext disputa pentru o porțiune de frontieră în zona Shatt el Arab, și în septembrie 1980, atacă Iranul. Îndelungatul și istovitorul război între cele două țări islamice constituie încă o dovadă cât de cumplite pot fi războaiele care au în substrat și o componentă religioasă. O reizbucnire violentă a ireconciliabilului conflict dintre Islamul sunnit reprezentat de Iraq și Islamul șiit, devenit agresiv sub conducerea mulahilor de la Teheran.

În desfășurarea acestui sângeros conflict, Iraqul avea superioritate numerică, forțele sale armate având efective duble față de forțele armate iraniene, dar această superioritate s-a dovedit insuficientă pentru ca armata iraqiană să obțină decizia pe câmpul de luptă. Cei opt ani cât a durat războiul cu Iranul s-au soldat cu nenumărate pierderi de vieți omenești, atât în rândul trupelor combatante, cât și în rândul populației civile din ambele tabere. De asemenea pierderile materiale au fost considerabile. Aviația iraqiană a bombardat Teheranul, iar cea iraniană Bagdadul și Basra. Instalațiile petroliere, atât cele iraniene, cât și cele iraqiene din regiunea de frontieră Shatt el Arab, au fost distruse.

După o serie de succese inițiale care au avut drept rezultat ocuparea de către Iraq a provinciei iraniene Chusestan în mai 1982, contraofensiva iraniană i-a constrâns pe iraqieni să se retragă pe propriul lor teritoriu. De la această dată războiul a luat caracter de război de uzură, cei doi combatanți măcinându-și reciproc forțele. Și în contextul acestui sângeros conflict, să menționăm faptul că în iunie 1981, Israelul a executat un atac aerian asupra Bagdadului, distrugând reactorul nuclear iraqian "*Osirak*". Un act de agresiune clar, pe care însă forurile internaționale nu l-au condamnat nici măcar formal.

Războiul irano-iraqian se va termina în august 1988 prin acceptarea de către Iran a rezoluției 598 a Consiliului de Securitate al ONU care prevedea încetarea imediată a ostilităților. Pentru Iraq însă pacea nu va fi de lungă durată. La 2 august 1990 trupele iraqiene ocupă Kuweitul pe care-l proclamă a 19-a provincie a Iraqului. Ca răspuns la această agresiune, Organizația Națiunilor Unite cere Iraqului să se retragă din Kuwait până la 15 ianuarie 1991. Cum Saddam Hussein refuză să dea curs hotărârii forului internațional, Statele Unite, împreună cu aliații săi, dezlănțuie la 17 ianuarie 1991 o ofensivă aeriană de amploare împotriva Iraqului, urmată de declanșarea la 24 februarie 1991 a ofensivei terestre, care se încheie cu înfrângerea armatei iraqiene după numai patru zile de acțiune. Cum Războiul Golfului, așa cum a fost numită intervenția Statelor Unite și a aliaților săi împotriva Iraqului, este un eveniment de dată relativ recentă, modul în care s-a desfășurat este destul de proaspăt în memoria opiniei publice. Mai puțin cunoscute sunt însă cauzele reale ale acestui conflict, dar și modul ciudat în care s-a terminat: oprirea ostilităților înainte de a se obține zdrobirea armatei iraqiene și înlăturarea dictatorului Saddam Hussein și a guvernului său de la conducerea Iraqului.

Emiratul Kuwait (Daulat al Kuwait) este așezat la extremitatea nordică a Golfului Persic, în hotar cu Iraqul. Atât din punctul de vedere al așezării geografice, cât și din punct de vedere al naționalității populației, Saddam Husssein, ca și predecesorii săi Mahommed Aref în 1967 și Hassan al-Bakr în 1973, au avut dreptate când au afirmat că: **Emiratul Kuwait este o provincie iraqiană.**

Colțul neînsemnat din partea estică a Peninsulei Arabia - Kuwaitul - cu o suprafață de 18000 kmp și o populație de 1,35 milioane de locuitori, a fost populat în secolul 7 de triburi arabe nomade din Podișul Nejd. În anul 1716, tribul Utub se statornicește în această regiune și întemeiază sub conducerea șeicului As-Sabbah un șeicat vasal Imperiului otoman. La sfârșitul secolului 19 turcii îl cedează Marii Britanii, devenind protectorat britanic.

Până la descoperirea uriașelor rezerve de petrol aflate în subsolul kuwaitian, locuitorii emiratului din zona de coastă se îndeletniceau cu pescuitul scoicilor cu perle în Golful Persic, iar populația din interior cu păstoritul semi nomad. Statutul juridic al emiratului se va schimba în anul 1961, când protectoratul britanic ia sfârșit și Kuwaitul devine stat independent. Interesul deosebit pe care Occidentalii, și în primul rând Statele Unite îl poartă acestui neînsemnat colț din deșertul arab are drept cauză *petrolul*. Teritoriul Kuwaitului ascunde în măruntaiele sale o treime din rezervele totale de petrol ale planetei. Prin exploatarea lor beduinii nomazi de odinioară au devenit populația cea mai înstărită de pe fața pământului, bucurându-se de cel mai mare venit anual pe cap de locuitor din lume (17270 dolari SUA). În plus, locuitorii Kuwaitului nu plătesc impozite, se bucură de asistență medicală, ca și de învățământ de toate gradele gratuit, iar vârsta de pensionare este de 55 de ani dacă persoana respectivă poate face dovada că a muncit 15 ani.

Cea mai importantă ramură a economiei Kuwaitului este extracția și prelucrarea petrolului, și a gazelor naturale. Pe lângă industria dependentă de petrol Kuwaitul dispune de o mare flotă de pescuit și de una din cele mai moderne societăți de transporturi aeriene care leagă Orientul Apropiat cu Europa, Nordul Africii și principalele țări din Asia. În fața acestui adevărat rai pe pământ este explicabil că Saddam Hussein și-a adus aminte că vecinii săi kuwaitieni sunt la origine tot arabi iraqieni și că trasarea hotarelor emiratului a fost făcută de ofițerii de stat major britanici, care au avut în vedere numai interesele Marii Britanii.

Urmărind modul în care s-a desfășurat Războiul Golfului, este cu neputință să nu se remarce, cu surprindere, faptul că încetarea ostilităților a avut loc într-un moment nefiresc. Deși armata iraqiană a fost învinsă într-o bătălie decisivă, Statele Unite și aliații săi au refuzat, deliberat, să exploateze până la capăt succesul obținut, înlăturându-l de la putere pe Saddam Hussein, ocupând Bagdadul și dezarmând resturile forțelor armate care au reușit să scape prin fugă în centrul țării.

O explicație la acest sfârșit ciudat al Războiului Golfului există. Iraqul, datorită capacității sale militare și a adversității față de evrei, reprezintă cea mai mare amenințare la adresa Statului Israel. Dispărând această amenințare, ajutoarele (cifrate la astronomice sume în miliarde de dolari) pe care Statele Unite și Germania le oferă Israelului, în scopul apărării și garantării securității, nu ar mai avea rațiune. De aceea Saddam Hussein nu a trebuit să dispară, iar forța militară a Iraqului a trebuit să fie menținută în limite rezonabile. Că această forță armată a fost folosită imediat după terminarea Războiului Golfului pentru a înăbuși, în modul cel mai sălbatic cu putință, răscoala kurzilor, un popor de peste 6 milioane de oameni, împărțiți și asupriți de Iraq, Turcia și Iran, este mai puțin important pentru "*umanitarismul occidental*". Important este ca Israelul "*să fie amenințat*", căci, așa cum declara Contele de Marenches, șeful Serviciului de documentare Externă și Contraspionaj (S.D.F.C.E.) în perioada 1970-1981, în interviul acordat ziaristei Christine Ockrent, **"Israelul nu este în pericol de război, ci în pericol de pace"**.

(va urma)

Gabriel CONSTANTINESCU

Evreii în ROMÂNIA

30

Dictatura antonesciană (6 septembrie 1940-23 august 1944)

Abdicând la 6 septembrie 1940, Regele Carol II lasă în urma sa o Românie mică. Cedarea Basarabiei, Bucovinei de Nord şi Ţinutului Herţei, după ultimatumul rusesc, urmată de pierderea Ardealului de Nord prin dictatul de la Viena şi Cadrilaterului prin tratatul de la Craiova, România avea, la preluarea puterii de generalul Antonescu, cu 36000 km pătraţi şi cu peste 6 milioane de locuitori mai puţin decât România Mare!

În politica externă, generalul Antonescu va urma orientarea de apropiere de Germania naţional-socialistă adoptată de guvernul Gigurtu în mai 1940. O orientare impusă de raportul de forţe din Europa anului 1940, cu repercusiuni în atitudinea guvernului român faţă de problema evreiască.

Restricţiile cu caracter antievreiesc adoptate de guvernul Gigurtu în august 1940 vor fi menţinute şi chiar înăsprite prin legislaţia adoptată de guvernele conduse de generalul Antonescu, atât în perioada de colaborare cu Mişcarea Legionară, cât şi după încetarea acestei colaborări în urma evenimentelor din 21-23 ianuarie 1941.

Cu privire la rădăcinile şi caracterul antisemitismului în România după primul război mondial, istoricul german Andreas Hillgruber face în capitolul intitulat "*Problema evreiască în cadrul relaţiilor dintre Germania şi România*" din lucrarea "*Hitler, Regele Carol şi Mareşalul Antonescu*", apărută în traducerea lui Stelian Neagoe la Editura Humanitas, următoarele precizări, de natură să traseze o linie de demarcaţie precisă între esenţa naţionalismului românesc şi naţional-socialismul german.

"*După primul război mondial, în special după promulgarea Constituţiei liberale din 1923, care în articolul 8 în conformitate cu Tratatul de la Paris din 9 decembrie 1919 cu privire la ocrotirea minorităţilor, asigură tuturor cetăţenilor egalitate în drepturi civice şi politice şi care voia să-i facă şi pe evrei cetăţeni cu drepturi depline, mişcarea antisemită în România s-a intensificat. Se poate ca ea să fi avut un suport în rezerva pe care o avuseseră românii faţă de evrei mai înainte, când ei erau consideraţi străini. Organizaţia activă propriu-zisă era formată din intelectuali şi îşi avea centrul în universităţi, în primul rând la Iaşi, unde locuiau evrei. Alături de curentul mai vechi, al profesorului A.C. Cuza, Legiunea (Arhanghelului Mihail condusă de C.Z. Codreanu) reprezenta aripa radicală a mişcării antisemite. Dar şi lupta dusă de Garda de Fier (de mai apoi) împotriva iudaismului era o luptă naţională şi religioasă şi nu o luptă întemeiată pe rasism, ca în Germania naţional-socialistă. Legionarii erau deci împotriva evreilor, deoarece îi considerau un corp străin fără aderenţe la caracteristicile naţionale româneşti, în timp ce în Germania naţional-socialismul considera că ei reprezintă un "pericol" foarte mare tocmai prin faptul că se integrau cu uşurinţă într-un specific naţional străin. Lupta Legiunii se îndrepta deci mai mult împotriva numărului mare de evrei veniţi din est şi care locuiau în oraşele din Basarabia şi Moldova, decât împotriva evreilor din Bucureşti, în cea mai mare parte asimilaţi*".

✡

Măsurile legislative, care au înăsprit legislaţia antievreiască anterioară, au fost adoptate la insistenţa guvernului naţional-legionar. Aceste măsuri le-au provocat evreilor, în principal, prejudicii materiale, urmărind, mai întâi limitarea activităţii evreilor în domeniul economic şi ulterior, eliminarea lor totală din economie. Astfel, prin legea din 4 octombrie 1940 au fost expropriate marile proprietăţi funciare rurale deţinute de evrei. Prin legea din 17 noiembrie 1940 a fost expropriat patrimoniul forestier aflat în posesiunea evreilor, iar prin legea din 4 decembrie 1940 au fost expropriate vapoarele aparţinând evreilor.

Istoricul Andreas Hillgruber, în lucrarea citată mai sus, este de părere că măsurile cu caracter antievreiesc nu au fost luate în urma unor presiuni exercitate de Germania naţional-socialistă, ci ca urmare a orientării politice proprii Gărzii de Fier. Ele vor fi extinse şi după ruptura dintre General şi Mişcarea Legionară, guvernul generalului trebuind să continue această politică "*pentru a nu trezi bănuiala* - crede Andreas Hillgruber - *că este influenţat de cercurile francmasonice şi de cercurile evreieşti*". Pe linia acestei politici, la 28 martie 1941 are loc exproprierea proprietăţilor funciare urbane ale evreilor.

Pentru administrarea averilor expropriate de la evrei a fost înfiinţat la 2 mai 1941 "*Centrul naţional de românizare*" care a numit în întreprinderile evreieşti expropriate "*comisari de românizare*". Rostul acestei instituţii era de a închiria şi arenda fostele proprietăţi evreieşti din România, degrevând prin sumele încasate asistenţa pe care statul trebuia să o acorde celor peste 250000 de refugiaţi din teritoriile cedate.

✡

În perioada dictaturii antonesciene, pe lângă îngrădirile cu caracter economic, populaţia evreiască a fost supusă şi unor persecuţii care au avut drept urmare pierderi de vieţi omeneşti. Un reflex inevitabil al orientării impuse de Germania statelor aflate în zona sa de influenţă. Să remarcăm însă că într-o lume în care milioane, multe milioane de oameni au dispărut masacraţi în lagărele de concentrare şi de muncă forţată atât în Răsărit, cât şi în Apus, România a dat dovadă de reţinere şi înţelepciune. Desigur, şi în România au fost săvârşite fapte reprobabile, dar numărul lor este infim faţă de pretenţiile propagandei iudaice care ţine cu tot dinadinsul să facă din poporul român un popor de ucigaşi, punându-i în sarcină crime imaginare şi făcându-l părtaş la ceea ce astăzi s-a împământenit sub denumirea de "*holocaust*" -exterminarea evreilor în timpul celui de al doilea război mondial.

În legătură cu acţiuni pe care evreii le consideră ca având caracter de "*exterminare*" în România a conaţionalilor lor, trebuie făcută următoarea precizare. Deportări de evrei în lagăre au avut loc numai după începerea războiului şi numai din rândul populaţiei evreieşti din provinciile eliberate de ocupaţia sovietică. În legătură cu aceste deportări, iată ce scrie Andreas Hillgruber în lucrarea citată mai înainte.

"*La scurt timp după ocuparea Transnistriei, autorităţile române au început să-i deporteze în masă, pe evreii din Basarabia şi din nordul Bucovinei - spre a 'ispăşi' pentru evenimentele din teritoriile respective... La 17 octombrie 1941, comisarul general român pentru problemele evreilor, Radu Lecca, i-a comunicat consilierului german pentru problemele evreilor că, în urma ordinului dat de mareşalul Antonescu, 110000 de evrei din Bucovina vor fi evacuaţi în regiunea Bugului*".

Despre ce "*ispăşire*" este vorba aflăm din răspunsul pe care Mareşalul Ion Antonescu îl dă lui W.Filderman, şeful comunităţii evreieşti din România, la un memoriu al acestuia cu privire la soarta evreilor deportaţi în Transnistria. Iată câteva pasaje din acest răspuns.

"*Domnule Filderman, în două petiţii succesive îmi scrieţi 'de tragedia zguduitoare' şi mă 'implorаţi' în cuvinte impresionante, reamintind de 'conştiinţă' şi de 'omenie' şi subliniind că sunteţi 'dator' să apelaţi 'la mine' şi 'numai' la mine pentru evreii din România care sunt trecuţi în ghetouri pregătite pentru ei la Bug.*

Pentru a amesteca şi tragicul în intervenţia Dvs., subliniaţi că această măsură 'este moartea, moartea, moartea fără vină, fără altă vină decât aceea de a fi evrei'.

Domnule Filderman, nimeni nu poate să fie mai sensibil ca mine la suferinţa celor umili şi fără apărare. Înţeleg durerea Dvs., dar trebuie, mai ales trebuie, să înţelegeţi şi Dvs., toţi, la timp, pe a mea, care era aceea a unui neam întreg.

Vă gândiţi, v-aţi gândit ce s-a petrecut în sufletele noastre anul trecut, la evacuarea Basarabiei, şi ce se petrece astăzi, când zi cu zi şi ceas cu ceas, plătim cu mărinime şi cu sânge, cu foarte mult sânge, ura cu care coreligionarii Dvs. din Basarabia ne-au tratat la retragerea din Basarabia, cum ne-au primit la reîntoarcere şi ne-au tratat de la Nistru până la Odessa şi pe meleagurile Mării de Azov?

Dar potrivit unei tradiţii, voiţi să vă transformaţi şi de astă dată din acuzaţi în acuzatori, făcându-vă că uitaţi pricinile care au determinat situaţiile de care vă plângeţi. Să-mi daţi voie să vă întreb, şi prin Dvs. să întreb pe toţi coreligionarii Dvs. care au aplaudat cu atât mai frenetic cu cât suferinţele şi loviturile primite de noi erau mai mari.

Ce-aţi făcut Dvs., anul trecut când aţi auzit cum s-au purtat evreii din Basarabia şi Bucovina, au scuipat ofiţerii noştri, le-au smuls epoleţii, le-au rupt uniformele şi când au putut au omorât mişeleşte soldaţii cu bâte. Avem dovezi.

Aceşti ticăloşi au întâmpinat venirea trupelor sovietice cu flori şi au sărbătorit-o cu exces de bucurie. Avem fotografii doveditoare.

În timpul ocupaţiei bolşevice, aceia pentru care vă înduioşaţi astăzi au trădat pe bunii români, i-au denunţat urgiei comuniste şi au adus jalea şi dolul în multe familii româneşti.

Din pivniţele Chişinăului se scot zilnic, oribil mutilate, cadavrele martirilor noştri, care au fost astfel răsplătiţi fiindcă 20 de ani au întins o mână prietenească acestor fiare ingrate.

Sunt fapte ce se cunosc, pe care le cunoaşteţi desigur şi Dvs. şi pe care le puteţi afla în amănunt.

V-aţi întrebat Dvs. de ce şi-au incendiat evreii casele înainte de a se retrage? Vă puteţi explica de ce la înaintarea noastră am găsit copii evrei de 14-15 ani, cu buzunarele pline de grenade?

V-aţi întrebat câţi din ai noştri au căzut omorâţi mişeleşte de coreligionarii Dvs., câţi dintre ei au fost îngropaţi înainte de a fi morţi? Voiţi şi în această privinţă dovezi, le veţi avea.

Sunt acte de ură, împinsă până la nebunie, pe care evreii Dvs. au afişat-o împotriva poporului nostru tolerant şi ospitalier, dar astăzi demn şi conştient de drepturile lui.

MAREŞAL ANTONESCU 19.X.1941

Menţionăm că scrisoarea de răspuns a Mareşalului Antonescu se găseşte publicată integral în lucrarea "*Martiriul Evreilor din România*", publicată de "*Centrul pentru studiul istoriei evreilor din România*" în anul 1991, în Editura Hasefer - Bucureşti.

✡

Datele statistice privitoare la numărul evreilor din România, după pierderea Basarabiei, Bucovinei, Ţinutului Herţei, Ardealului de Nord şi Cadrilaterului, avansează cifra de 312.972 de evrei. Această cifră este confirmată de studiul statistic intitulat "*Regional development of the Jewish population in Romania*", apărut în anul 1957 sub semnătura Dr. Sabin Manuilă - fostul Director General al Institutului Central de Statistică din România şi Dr. W. Ilderman - fostul Preşedinte al Comunităţii Evreieşti din România.

În raport de această cifră, propaganda evreiască pretinde că dictatura se face vinovată de 400000 de evrei masacraţi în România. Inadvertenţa este atât de flagrantă, încât orice comentariu devine de prisos. Din păcate, nici în trecut şi nici astăzi, nu s-a întreprins nimic pentru a înfiera aşa cum se cuvine această calomnie la adresa poporului român. La inaugurarea Memorialului Holocaustului de la Washington, Ion Iliescu nu a schiţat nici un gest de protest faţă de grava acuzaţie ce se aduce poporului al cărui preşedinte este. O atitudine care nu-i face cinste şi care-l descalifică moral, dovedind încă o dată că România de azi nu se deosebeşte cu nimic de România comunistă de ieri.

(va urma)

marginalii

Sub egida Asociaţiei medicale creştine "Christiana" din Bucureşti a apărut Paul Evdokimov, *Taina iubirii. Sfinţenia unirii conjugale în lumina tradiţiei ortodoxe*. Traducătoarea (Gabriela Moldoveanu) apare şi în postură de "consilier editorial", dar "verificarea şi îmbunătăţirea traducerii" a trebuit să fie făcută de către Pr.Lect.Univ.Dr.Vasile Răducă (cel ce maian s-a făcut de pomină prin deşertăciunea de a-şi pune propria fotografie, însoţită de o pompoasă notă autobiografică, la paritate cu Vl.Lossky, pe traducerea *Teologiei mistice a Bisericii de Răsărit* editată la "Anastasia")! Noua traducere din Evdokimov nu e rea, deşi ni se pare sub nivelul celor apărute anterior (*Arta icoanei...*, *Iubirea nebună a lui Dumnezeu* şi *Vârstele vieţii spirituale*, semnate de Grigore şi Petru Moga, Teodor Baconsky, Ion Buga). E greu de înţeles politica noastră culturală şi editorială. Opera lui Paul Evdokimov se afla tradusă aproape integral încă din anii '80 de către fraţii Moga (Grigore - filolog şi Petru - teolog). A lor a fost şi traducerea primei cărţi de Evdokimov apărute la noi (*Arta icoanei...*, Editura "Meridiane", Bucureşti, 1992). Această traducere, ca şi cele în manuscris dactilografiat, câte am apucat să le citim, vădeau o muncă de bună calitate, precum şi o firească unitate stilistică şi terminologică. Ar fi fost timp, în cinci ani, să se editeze întreaga operă a lui Evdokimov, fără să se facă din nou, de către mai mulţi, ceea ce se făcuse o dată şi bine. A tergiversa însă lucrurile, a lăsa să se ducă pe apa sâmbetei munca onestă a unor oameni, a o lua de la capăt şi a nu mai isprăvi - iată, într-adevăr, ceva foarte românesc!

Întorcându-ne la *Taina iubirii*, citâm din Cuvântul înainte al lui Olivier Clément: "*Taina iubirii* constituie prima parte a dipticului (cea de-a doua fiind *Femeia şi mântuirea lumii*) pe care Paul Evdokimov l-a consacrat harismelor proprii bărbatului şi femeii, ca şi tainei iubirii umane (*taină* în sensul sacramental) [...] Numai Hristos, ne spune Evdokimov, poate reconcilia realmente bărbatul şi femeia [anulând <<războiul sexelor>> declanşat prin păcat - n.R.C.], poate să permită acordul între *eros* şi persoană [...] În acelaşi timp, consubstanţialitatea nupţială este restabilită, cei doi poli îşi au locul lor în deplinătatea chipului lui Dumnezeu". Taina creştină a iubirii se mişcă între *eros* şi *agapé*, între nunta întru Hristos a bărbatului cu femeia (căsătoria) şi a omului cu Dumnezeu (monahismul), mărturisind despre "vocaţia liturgică a omului".

"Iubirea lui Dumnezeu şi iubirea oamenilor - conchide Evdokimov, citându-l liber pe Sf.Maxim Mărturisitorul -nu sunt două iubiri, ci două faţete ale unei singure iubiri". De aceea, când omul ignoră mistica iubirii, el se îndepărtează în egală măsură de sine şi de Dumnezeu. Rătăcita lume modernă este, în primul rând, o lume care a pierdut sensul mistic al iubirii. Paul Evdokimov încearcă să ne ajute a-l regăsi, pe calea ortodoxiei, în creştineasca lui puritate.

O carte de excepţie, tot din aria teologiei ortodoxe contemporane, este şi *Omul - animal îndumnezeit* (evităm discuţia asupra redării grecescului *zoon* prin românescul "animal"!) de Panayotis Nellas (1936-1986). Cartea poartă subtitlul "Perspective pentru o înţelegere ortodoxă a antropologiei" (pe pagina de titlu a versiunii româneşti: "Pentru o antropologie ortodoxă") şi a apărut ca atare în 1979, la Athena. Recenta traducere românească, însoţită şi de un temeinic Studiu introductiv, aparţine diac.Ioan I.Ică jr., care este şi directorul Editurii "Deisis" (mutată acum de la Alba Iulia la Sibiu).

Omul - animal îndumnezeit este dezvoltarea şi asamblarea într-un volum unitar a unor studii mai vechi ale autorului. Citâm din Studiul introductiv al traducătorului: "Şi pentru că a înţeles că miza principală a conflictului interior, care deşiră în polarizări păgubitoare viaţa eclesială a Greciei (şi a întregii Ortodoxii) contemporane, se joacă în *antropologie* [antropologia obsedează astăzi deopotrivă Apusul şi Răsăritul, iar pe această obsesie semnificativă s-ar putea articula o întreagă filosofie sau teologie a culturii contemporane - n.R.C.], în 1979 Nellas publică [...] cartea care avea să devină *capodopera şi testamentul său teologic* [...], una dintre cele mai remarcabile cărţi de teologie ortodoxă ale epocii noastre"... (subl.n.). Părintele D.Stăniloae o considera la rându-i "cea mai cuprinzătoare şi fidelă expunere a antropologiei patristice" din întreaga teologie ortodoxă. Volumul se alcătuieşte din: "CHIP AL LUI DUMNEZEU" şi "HAINE DE PIELE". *O investigaţie în jurul unor puncte centrale ale învăţăturii Părinţilor despre om şi despre relaţia Biserică-lume*; VIAŢA SPIRITUALĂ A OMULUI ÎN HRISTOS. *Studiu asupra antropologiei hristocentrice a lui Nicolae Cabasilas*; CADRELE ANTROPOLOGICE ŞI COSMOLOGICE ALE UNIRII CU DUMNEZEU. *Studiu asupra rânduielii Canonului Mare*. Se adaugă o mică antologie de texte patristice (de la Sf.Irineu al Lyonului la Sf.Nicodim Aghioritul).

Nu putem încheia fără a observa că la Editura "Deisis" *trei* teologi tineri (Ioan I.Ică, Cornel Toma şi Vasile Bârzu) desfăşoară o activitate editorială superioară (şi cantitativ şi calitativ) tuturor înţepenitelor şi prăfuitelor noastre edituri bisericeşti!

Cultura noastră *naţională* trăieşte deocamdată din reeditări. În ce priveşte folcloristica, ea pare să se fi stins de tot, odată cu folclorul însuşi (ca fenomen viu şi creator, nu ca material festivist). Ne temem că suntem martorii unei prăbuşiri sufleteşti fără precedent şi ai unei acute crize de identitate a naţiunii. Ceea ce a desfigurat până la caricatură comunismul de ieri, pare continuat - până la lichidarea definitivă - de euro-comunitarismul de azi, în acelaşi spirit materialist şi pozitivist. Tradiţia şi specificitatea sunt tratate ca maladii naţionale, iar "leacul" invocat mereu, mai ales în mediile artistice şi intelectuale, ar fi să executăm cuminţi partiturile politice şi culturale livrate de "organismele internaţionale" (adică, mai pe şleau, de propaganda iudeo-occidentală).

Nu e de mirare, într-un asemenea context, că reeditarea unor cărţi fundamentale ale folcloristicii noastre mai vechi a fost primită cu destulă răceală. După vasta lucrare despre sărbătorile româneşti tradiţionale a lui Simion Fl.Marian, a revăzut lumina tiparului şi remarcabilul "studiu de folclor" al exgândiristului Ovidiu Papadima, *O viziune românească a lumii* (Editura "Saeculum I.O.", colecţia "Mythos", Bucureşti, 1995, 190 p., cu o Postfaţă a editorului I.Oprişan).

Autorul acestui studiu, deşi cunoscut mai ales ca bun critic literar (fost cronicar literar al "Gândirii" şi, mai târziu, asistent al lui G.Călinescu), are şi o destul de întinsă activitate de folclorist (meritâ amintite antologia sa de liriçă populară, *Cu cît cînt, cu-atîta sînt*, precum şi volumul *Literatura populară română*, amândouă din epoca postbelică). *O viziune...* datează din faza gândiristă a autorului, fiind scrisă între 1936-1938 şi publicată în volum în 1942. E unul dintre puţinele studii temeinice de folclor care pun sistematic în evidenţă fondul *creştin* al tradiţiei noastre populare, prea adeseori percepute doar prin prisma unui arhaism precreştin (M.Eliade, O.Buhociu etc.) sau a unui laicism stupid (lotul folcloriştilor de obedienţă marxistă, de care, din păcate, s-a apropiat, într-un moment de oportunism, şi Ovidiu Papadima însuşi). *O viziune...* se cade citită cu creionul în mână (inclusiv ca miniantologie folclorică), iar la capătul lecturii autorul meritâ iertat, credem, pentru toate compromisurile sale ulterioare...

Le cerem iertare doamnelor suferinţei româneşti pentru întârzierea cu care semnalăm tulburătorul volum *Lacrima prigoanei. Din luptele legionarelor române*, editat de d-l Ovidiu Guleş în seria "Pagini din istoria Gărzii de Fier" (Editura "Gordian", Timişoara, 1994, 131 p.). După o scurtă Precuvântare a d-lui Nistor Chioreanu (fost şef al Ardealului legionar şi actual preşedinte de onoare al Partidului "Pentru Patrie", autorul volumului memorialistic *Morminte vii*), urmează mărturiile a "douăsprezece române legionare" (ce "au învins, învingându-se pe ele însele") despre anii îndelungaţi ai marilor prigoane. Materia se împarte în trei secţiuni, orânduite relativ cronologic: "Oameni şi fapte", "Codru-i frate cu românul" (luptele din munţi) şi "Balada închisorilor". Volumul se deschide cu evocarea Nicoletei Nicolescu şi Marietei Iordache (Maica Mihaela) şi se încheie cu nădejdea biruinţei întru Hristos. Nu credem să existe în toată istoria europeană mai grăitoare pilde de *eroism feminin*; "cetăţuile", fie şi "sfărâmate", reprezintă una dintre dovezile cele mai convingătoare ale "miracolului" legionar. Din "sfărâmăturile" trupeşti se vor fi ridicat nevăzute cetăţi de duh în cerul veşniciei româneşti.

Se cuvine să înşirăm (în ordine alfabetică, după ultimul nume de familie) pe mărturisitoarele din *Lacrima prigoanei*: Maria Muscalu Baicu, Maria Roşca Brahonschi, Viorica Stănuleţiu Călinescu, Sofia Cristescu Dinescu, Ana Lungu, Ana Horăscu Olteanu, Aspazia Oţel Petrescu, Elena Faina Popa, Otilia Aroneasa Răduleţ, Maria Hâncu Rotaru, Viorica Pârnac Stănescu, Alexandrina Teglariu Voinea.

În Nr.6/1995 al revistei "România literară" s-au tipărit trei "replici" la acuzaţiile de plagiat pe care d-na Marta Petreu le-a formulat la adresa lui Nae Ionescu (şi - mai vag - la adresa lui Lucian Blaga), pe temeiuri foarte discutabile şi cu o înverşunare demnă de o cauză mai bună. D-l Nicolae Manolescu, directorul publicaţiei, deşi pretinde că nu vrea "s-o apere" pe d-na Petreu, înţelege "să orienteze" într-un sens nefavorabil receptarea de către cititori a respectivelor "replici", încropind un editorial tendenţios, intitulat "În jurul unui plagiat". Dincolo de afirmaţiile gratuite pe marginea unor texte pe care n-a avut probabil vreme să le citească atent, d-l Manolescu săvârşeşte o gafă de proporţii, susţinând o similitudine de situaţii între cazul Nae Ionescu şi cazul... Eugen Barbu (în care domnia-sa a fost direct implicat)! Nu-i uşor de precizat dacă e vorba de pripă sau de rea-voinţă. Ne este însă greu să ne închipuim că un om de valoarea intelectuală a criticului nostru nu îşi dă seama realmente de deosebirea fundamentală dintre cele două situaţii. Nu e vorba atât de contextul ideologic diferit, cât de statutul personalităţilor şi lucrărilor incriminate. Nae Ionescu e profesor de filosofie şi ţine un curs universitar nescris şi nepublicat ca atare, în vreme ce Eugen Barbu e scriitor de creaţie, ce şi-a publicat şi şi-a asumat opera, ridicând chiar pretenţii de originalitate artistică. Pe de altă parte, Nae Ionescu se legitimează în posteritate printr-o întreagă şcoală de gândire românească, în timp ce Eugen Barbu nu este decât un mahalagiu tupeist, faimos doar în contextul vicios al unei epoci de tristă amintire. A-l compara pe Nae Ionescu cu Eugen Barbu e cel puţin la fel de absurd ca şi când l-am compara pe d-l Nicolae Manolescu cu... d-na Marta Petreu! Noi încercăm să nu fim atât de absurzi...

Răzvan CODRESCU

Semnatarul acestei pagini îşi exprimă dezacordul cu sistemul ortografic aberant impus din raţiuni extralingvistice de Academia Română şi pe care se vede constrâns să-l folosească şi-n paginile acestei publicaţii.

FIGURI DE SEAMĂ DIN EXILUL ROMÂNESC

● NICOLAE PORA

D-l Nicolae Pora, ardelean, se numără printre legionarii ce au fost nevoiți să părăsească țara în anii Războiului sau imediat după aceea, prigoniți de regimul antonescian (după ianuarie 1941), apoi de "capitularzi" și de comuniști. Toți au plecat cu gândul să continue lupta anticomunistă (mulți s-au și reîntors clandestin sau au fost parașutați în țară, îndeplinind diferite misiuni de sabotare a bolșevismului, în tentativa mai largă de organizare "din mers" a unei rezistențe naționale, mai mult cu făgăduințele decât cu sprijinul efectiv al Marilor Puteri din "lumea liberă"). Sperau că lucrurile se vor schimba în câțiva ani și că, atâția câți vor mai fi în viață, se vor putea reîntoarce în țara pentru care își jertfiseră tinerețea. Pe atunci nu se știa de vânzarea ordinară ce avusese loc la Yalta și care pecetluise destinul României pentru o jumătate de veac...

Când trădarea Occidentului a devenit limpede, acești exilați au trebuit să ia viața de la capăt. N-au renunțat să poarte steagul anticomunist, dar mijloacele luptei lor cu istoria s-au schimbat sub presiunea împrejurărilor. Nu se mai putea lupta cu arma în mână; cuvântul și pilda personală puteau fi însă puse în slujba cauzei românești. Numerosul contingent legionar al exilului a continuat să-și facă exemplar datoria, păstrând trează conștiința națională și creștină și demonstrând lumii forța virtuților creatoare românești (dacă n-am fi avut atâta neșansă istorică, această eroică generație ar fi făcut, într-adevăr, "o țară ca soarele sfânt de pe cer"). Personalitățile cele mai împlinite ale exilului au fost de nu legionari, măcar simpatizanți ai Legiunii. Unii s-au realizat în latura cultural-artistică, alții în latura social-economică, dar cu toții au confirmat că românii, într-o lume normală, pot ocupa un loc de cinste pe plan european și mondial. Când trupul țării era zdrobit de cizma asiatică, ethos-ul ei a supraviețuit cu precădere fie în vrednicia răbdătoare a închisorilor politice, fie în vrednicia lucrătoare a exilului.

D-l Nicolae Pora face parte dintre acei exilați care au făcut cinste țării și generației sale. După dureroasa expatriere, a petrecut câțiva ani în Franța, unde, deși cu o instrucție superioară, a lucrat într-o fabrică de ciocolată de la Paris. În cele din urmă, s-a hotărât să plece în Canada, unde existau mai multe posibilități de a-și face un rost, în condițiile în care trebuia să ia totul "de la zero". "Mai înainte de a veni în Canada, m-am gândit ce-o să fac în Canada"; destinul trebuia asumat, dar viața nu trebuia trăită la întâmplare! Pe atunci, pentru a fi primit în Canada, trebuia să te angajezi că vei lucra cel puțin un an în agricultură. D-l Pora s-a gândit să aleagă un câmp de activitate mai puțin exploatat, cu posibilități de valorificare în viitor, în care să-și folosească totdeodată și pregătirea superioară pe care o avea. A optat pentru creșterea industrială a ciupercilor. S-a inițiat în Franța și, când a ajuns în Canada, era aproape un specialist. A pornit cu un contract modest (50 de dolari, masă și cazare), a lucrat și câte 18 ore pe zi, s-a perfecționat fără răgaz, teoretic și practic, iar priceperea și tenacitatea l-au făcut să ajungă unul dintre cei mai mari specialiști din lume în creșterea ciupercilor, precum și unul dintre cei mai prosperi oameni de afaceri din exilul românesc. Izbânzile materiale nu l-au făcut câtuși de puțin să neglijeze latura științifică, păstrându-se la zi cu toate noutățile în materie (din 1958 și până azi participă anual, în luna iunie, la sesiuni informative de specialitate la Universitatea din Pennsylvania, făcând parte dintr-un comitet internațional de consultanță și finanțare a cercetărilor în domeniul creșterii ciupercilor). Actualmente este patronul unei uriașe ciupercării ultratehnologizate (cea mai mare din Canada și a doua, se pare, de pe continentul nord-american). Nu și-a pierdut energia tinereții, iar activitatea sa se caracterizează prin aceeași tenacitate ("Lucrul meu n-o să se termine decât când voi închide ochii").

Bazele actualei întreprinderi (din regiunea Ottawa) s-au pus în 1972, iar prima recoltă a fost culeasă în 1973. La început se obțineau două-trei recolte pe an; apoi (printr-o permanentă tehnologizare și perfecționare organizatorică) s-a ajuns la patru recolte și jumătate pe an, iar astăzi se obțin șase recolte și jumătate! Există însă perspective pentru obținerea, în curând, a opt recolte și jumătate anual, fără a scădea cu nimic exigența calitativă (dimensiune, gust, valoare nutritivă etc.).

Seriozitatea, priceperea și vrednicia i-au adus d-lui Pora un netăgăduit renume printre concetățeni, fiind considerat astăzi unul dintre oamenii cei mai importanți ai provinciei Ontario; la Ottawa, acești oameni de seamă sunt onorați cu busturi publice, iar printre ele se găsește și cel al consângeanului nostru.

Deși a stat departe de țară vreme de o jumătate de veac, românismul său n-a suferit știrbire, chiar dacă nu s-a putut să-l transmită întru totul copiilor și nepoților (născuți cu toții în exil). Vorbește perfect românește (cu parfumul graiului ardelenesc), îi place "să petreacă" înconjurat de români (cu cântece de pe acasă), participă la toate marile reuniuni românești de pe continentul american (noi l-am cunoscut cu prilejul "Romfest"-ului din 1992), finanțează generos acțiunile culturale cu caracter național și citește regulat presă românească (din exil, dar și din țară), se bucură sau se mâhnește pentru fiecare împlinire sau neîmplinire națională. A rămas fundamental un om de dreapta, puternic legat de ordinea creștină și de tradiție în genere (cu toate că e un om practic și receptiv la progresul organic). În comunism vede nu doar răul de ieri, ci un rău încă actual, acționând camuflat și periclitând viitorul românesc. E dezamăgit de fărâmițarea opoziției anticomuniste și, în general, de tot mai radicalele dezbinări dintre români. Crede că e nevoie de o nouă revoluție ("poate nu cu armele, ci spirituală"), iar nucleul năzuitei unități românești îl vede într-o ortodoxie despăduchiată de slujitorii ei compromiși. Visează ridicarea unei biserici românești la Ottawa (astăzi slujbele minorității noastre ortodoxe se țin într-o biserică anglicană închiriată, credincioșii neputându-se deplasa săptămânal la Montreal, Toronto sau Kitchener, unde se află biserici românești cu frumoasă tradiție). E mândru că și-a adus contribuția la întemeierea și dăinuirea Câmpului Românesc de la Hamilton (în apropiere de Toronto), unde funcționează centrul cultural "Nae Ionescu" și se organizează anual, în timpul verii, o săptămână de festivități românești, la care iau parte mulți români din Canada și Statele Unite. Un rol deosebit a avut și-n editarea revistei lunare "Cuvântul Românesc" (ce apare de peste 20 de ani, sub iscusita conducere a d-lui George Bălașu). În ce ne privește, îi rămânem îndatorați pentru sprijinul acordat foii lunare "Lumea satelor".

La capătul unei lungi discuții pe care am avut-o cu domnia-sa în august 1992, în frumoasa-i vilă de lângă Ottawa, ne-a spus care crede că ar fi temeiurile unei posibile renașteri românești (ca și ale dăinuirii noastre istorice): "credință în Dumnezeu", "dragoste de neam", "dor de muncă" și "grijă față de generațiile viitoare". Am adăuga: și o tenacitate precum cea a d-lui Pora și a generației legionare.

PUNCTE CARDINALE

În Numărul viitor: Pr.Gheorghe CALCIU

Problema țiganilor (I)

Dacă în perioada postdecembristă societatea românească a antrenat pasiuni nestăvilite în diversiunea "pericolului maghiar", consumând energii naționale imense, prin canalizarea deliberată de către actuala Putere comunistă a preocupărilor opiniei publice românești de pista falsului naționalism, chestiunea țigănească - gravă realitate a prezentului, cu proiecție previzibilă în viitor și consecințe ce ar trebui să neliniștească profund - rămâne ignorată în componentele ei esențiale. Faptele și realitățile legate de această problemă sunt cât se poate de complicate și nu se rezumă doar la cazurile de răbufniri violente, cu fals conținut de conflict interetnic.

În aparițiile lor publice, intens mediatizate, unii dintre liderii țiganilor -în speță cei de la Sibiu, impostori și uzurpatori de titluri monarhice - fac, în primul rând, dovada unei aroganțe tupeiste dublate de o șiretenie imposibil de mascat în spatele lamentațiilor de indivizi nefericiți, de etnie "persecutată" în întregimea ei. Dincolo de stări de lucruri regretabile, ce se concretizează în multă mizerie și suferință umană, înclinația spre fraudă și infracțiune este mereu prezentă la acești "mai mari" ai țiganilor și se manifestă când direct, când ca rezultantă a unor afirmații contradictorii sau chiar lipsite de orice temei real. Ar rămâne doar mostre într-o antologie a umorului "perioadei de tranziție", dacă nu ar fi dovezi ale unei stări de lucruri cu consecințe extrem de grave pentru identitatea noastră spirituală și națională, afirmații precum: "... sunt <<împăratul>>..." sau "... sunt reprezentantul <<casei regale>>...", afirmații făcute de aceiași indivizi care mai la vale se pot pronunța că "... noi dacă furăm o găină, furăm că n-avem ce mânca", dar "casele noastre sunt asfaltate(sic) pe jos cu marmură" (!). Aceleași persoane susțin apoi cu tărie că "... noi nu suntem *țâgani* - suntem români!" și că "...problema este de agramați, că noi cunoscând mai multe limbi, sigur că noi nu putem vorbi așa(!)". Ridicarea vălului și a măștilor de pe chipul acestor chestiuni (care ar putea fi numite cu indulgență doar confuzie sau defect de identitate, dacă n-ar fi vorba de impostura cea mai autentică!), scoate la lumină interese și complicități din sferele cele mai înalte ale Puterii. Această stare de impostură, manifestată ca un triplu defect de identitate *etnică, lingvistică* și *instituțională*, este esența problemei țigănești, ce trebuie delimitată în componentele ei de bază: sociale și civice, etno-lingvistice și spirituale, privite din unghiul de vedere al tradițiilor instituționale și comunitare. Pornind de la necesitatea că toți cetățenii Statului Român, indiferent de apartenența lor etnică, trebuie să se bucure de toate drepturile și garanțiile pe care le conferă un autentic stat de drept, în aceiași măsură în care este stipulată și impusă și respectarea sau îndeplinirea obligațiilor cetățenești, problemelor legate de realitățile din lumea țigănească trebuie să li se acorde cuvenita importanță și să fie tratate cu maximă seriozitate. Este nefiresc ca țiganii să se simtă ofensați pentru originea și tradițiile lor și să se afle în situația de a trebui să-și caute o nouă denominație etno-lingvistică, numai pentru ca "să dăm o numire mai frumoasă de <<romi>>", după cum se exprima un lider al țiganilor care, cu ifose de beizadea (în fapt, doar odraslă de bulibașă contestat de chiar propriul trib), recunoștea că "noi n-avem nici *boletine* de Sibiu". Elementele care privesc fondul lucrurilor se referă la comportamentul civic și la starea socială și profesională a țiganilor și nu la o nouă denumire care "să sune mai frumos". Starea de fapt nu se schimbă prin inventarea unei noi identități etno-lingvistice și instituționale, ci abia printr-o autentică integrare socială și culturală a țiganilor, prin însușirea deprinderilor de comportament civilizat și de existență în limitele legii și ale moralității. În Occident, "problema țigănească", limitată doar la cercurile științifice și academice, ar putea rămâne doar una de interes și curiozitate etnografică, dacă nu ar deveni o chestiune politică și de propagandă, în legătură cu pretinsele "drepturi ale omului". În țările aceluiași Vest, când țiganii proveniți din România se află în conflict cu legea statelor ce-i găzduiesc, în fața organelor de ordine publică, a celor de cercetare penală, ca și în fața instanțelor de judecată, ei se declară *români*. Dimpotrivă, atunci când cerșesc și fac apel la mila și la naivitatea (ignoranța) lumii apusene, trăitoare în bunăstare materială, ei pozează în victime inocente ale asupririi rasiale la care ar fi supuși "*romii*" în România. Din păcate, nimeni din cei ce au datoria de a lua atitudine nu-și bate capul cu problema țigănescă, care în România este o chestiune de interes național major. Și asta fie și numai pentru că țiganii sunt campionii absoluți în toate statisticile naționale privind fenomenul infracțional, de la simplele găinării și până la crimele cele mai odioase...Pe de altă parte, este cât se poate de firească dorința fiecărei etnii de a-și conserva identitatea și datinile. Țiganilor le este proprie - fapt de necontestat - *tradiția autorității bulibașei*. Dar a nu reacționa la actul, doar aparent nevinovat și profund grotesc, al proclamării blasfemiatoare a "monarhiilor regalo-împărătești" de la Sibiu de către inși semianalfabeți, agramați, aroganți și certați cu legea, este un fapt ce nu rămâne doar simplă complicitate la starea de "defect de identitate". Când sacrilegiul a avut loc cu implicarea directă a Puterii și a celor obligați să vegheze ca păcatul acesta să nu aibă loc, e semn de mare sminteală și de adâncă putreziciune...Recursul la impostură, ca și nedelimitarea de acesta și lipsa de reacție față de consecințele lui, are darul să creeze confuzie în mulțime și să aducă prejudicii incalculabile neamului românesc, tradiției, istoriei, culturii și întregii noastre spiritualități.

Nicolae POP

Un ochi râde, altul plânge...

PROBLEMA MAGHIARĂ

În vremea din urmă s-a făcut din nou multă agitaţie cu privire la statutul minorităţii maghiare din Transilvania. Ungurii n-au fost nici mai mult, nici mai puţin "persecutaţi" decât alte minorităţi şi n-au dus-o nici mai bine, nici mai rău decât populaţia majoritară. Nimic semnificativ sau îngrijorător nu s-a întâmplat *în realitate*, ci totul este o lucrătură pe *deasupra realităţii*, pusă la cale de U.D.M.R (poate şi cu unele sugestii venite de la Budapesta, ce nu pot fi însă dovedite oficial). E o tactică mai veche pe care au adoptat-o liderii maghiarimii: cea a hărţuielilor periodice, strict declarative, mizându-se pe reacţiile noastre inabile, ce se văd foarte rău din Occident (cu atât mai mult acum, în aşa-zisul "An al Toleranţei", decretat la iniţiativa evreimii internaţionale). Ungurii ştiu să profite de anumite prejudecăţi ale Occidentului, ce le sunt favorabile, precum şi de avansul pe care-l au - mai mult economic decât politic - faţă de celelalte ţări din Estul fost comunist. Cert este că, ori de câte ori îşi afişează în ochii lumii postura închipuită de victime ale "barbariei" valahe, lumea tinde să le dea lor dreptate şi să le sară în sprijin. Noi reacţionăm just, dar prea adesea cu o violenţă netactică, fără să ne concertăm atitudinile şi handicapaţi din capul locului de "imaginea" jalnică pe care o avem astăzi pe mapamond (în contrast cu "imaginea" pozitivă a Ungariei, de la care ar trebui să avem multe de învăţat). Cei ce se văd şi se aud mai tare la noi, în astfel de împrejurări, sunt, din păcate, naţionaliştii de stânga, avortoni ai vechiului comunism, ce nu pot primi nici un credit real, mai ales cu liderii dezaxaţi pe care îi au (tip Funar şi Vadim), întruchipând periferic "modelul Jirinovsky".

Nu-i de mirare că, pe fondul slăbiciunilor noastre generale, tupeul U.D.M.R a crescut tot mai mult, permiţându-şi chiar ridicarea unor pretenţii de autonomie teritorială. Situaţia creată astfel, chiar dacă fără rădăcini în realitatea curentă, e mai gravă decât oricând, atâta vreme cât dreptatea nu ajunge să o ai, ci trebuie să ţi-o mai dea şi alţii...

Noi s-ar fi cuvenit, în faţa acestei situaţii, să lăsăm disensiunile interne (în care se cheltuieşte astăzi mai toată energia noastră naţională), să ne calculăm şi să ne unificăm atitudinile, ferm, dar civilizat, atât pe frontul politic, cât şi pe cel publicistic. Funarii şi Vadimii s-ar fi cuvenit struniţi şi chiar dezavuaţi, iar principalii noştri purtători de cuvânt s-ar fi cuvenit să fie, *cu delegaţie generală*, oamenii politici cei mai ponderaţi, cei mai coherent anticomunişti şi, în acelaşi timp, cei mai devotaţi valorilor de consum ale democraţiei. În fruntea acestui front comun ar fi trebuit să se afle, cu sprijinul subteran al Puterii şi al preşedinţiei, o Convenţie Democratică nedivizată (în fond, forţa politică şi socială ce a încălzit şarpele la sân). Din păcate, lucrurile nu s-au petrecut tocmai aşa; dimpotrivă, i-am lăsat din nou să se arunce orbeşte în arenă pe peuneriştii şi pe cei de-o teapă cu ei (din aşa-numita "partidă naţională"), Convenţia Democratică a fost încă o dată incapabilă să reacţioneze ferm şi unitar (fanfaronada *ultimatum*-urilor bătrâneşti a rămas neconvingătoare). Puterea şi Opoziţia au fost incapabile să se sincronizeze efectiv, iar preşedintele Iliescu (căruia i-ar fi putut reveni rolul cheie) a păstrat, timorat, o poziţie ambiguă, din teama de a nu se compromite în ochii unui Occident abia "cucerit" cu atâta şmecherâ slugărnicie, dar nici în ochii unui electorat încă destul de conservator sau ai unor aliaţi politici viscerali şi obtuzi. A rezultat o neconvingătoare babilonie politică, o zvârcolire turmentată, ce poate fi considerată echivalentă cu o victorie *morală* a taberei maghiare. Probabil că ungurii nici n-au năzuit, pentru moment, altceva. Dacă vreodată - Doamne fereşte! - se va ivi contextul unor reîmpărţiri teritoriale la "masa verde", noi ne vom fi ars până atunci toate şansele în faţa unei Ungarii mult mai abile, atât diplomatic, cât şi propagandistic...

În contextul recent creat, s-a văzut, o dată în plus, că nouă ne lipseşte o opoziţie politică suficient de coherentă şi de credibilă (pe plan intern, dar şi extern), care să poată contrabalansa o putere compromisă şi să reprezinte, la o adică, un scut şi o nădejde naţională. Teama de Occident, pe de o parte, disensiunile interne, pe de altă parte, ne fac incoherenţi şi deci lipsiţi de o adevărată prestanţă politică. De aceea, părem mai vulnerabili decât oricând, iar duşmanii simt acest lucru, jucându-se cu noi asemenea toreadorilor cu taurul rănit...

PROBLEMA BASARABIEI

Încă mult mai chinuită s-ar cădea să fie conştiinţa românească de situaţia Basarabiei înstrăinate, unde deocamdată comunismul şi prorusismul continuă să rămână dominante, dar unde se profilează, credem, şi o altă perspectivă primejdioasă pentru interesele generale româneşti.

Atrăgeam atenţia cu ani în urmă, chiar în cadrul acestei rubrici ("Puncte Cardinale", Anul I, Nr.9, septembrie 1991, p.12), asupra unor posibile planuri oculte cu privire la viitorul Basarabiei (pe fondul decăderii colosului sovietic): "Ar fi unele semne că «oculta» internaţională, sub paravanul democraţiei americane, ar avea de gând să mijlocească, în anii următori, revenirea Basarabiei în graniţele Statului român, dar numai după un stadiu intermediar de «independenţă». Interesul subit al congresului american pentru situaţia Basarabiei, anumite indicii strecurate prin presa americană şi zvonul recent al [...] unei infuzii de câteva sute de mii de evrei [dinspre Rusia spre ţinuturile româneşti], par să fie aspecte convergente ale unui plan secret de mare anvergură [...]Acesta n-ar fi însă, se înţelege, un cadou dezinteresat făcut statului român, ci unul precis condiţionat. Printre altele, Basarabia nu ne-ar reveni singură, ci cu un adaos de câteva sute de mii de evrei [cărora Israelul nu le mai poate asigura «repatrierea»] primiţi ca şi cetăţeni români cu drepturi depline [deja «naturalizaţi» în Basarabia *independentă*] şi aşezaţi, direct sau indirect, la cârma economiei româneşti (şi, cu timpul, prin forţă financiară, la cârma întregii noastre vieţi publice). În starea de mizerie, de corupţie şi de ignoranţă în care se află actualmente poporul român, o astfel de armată organizată de «cuceritori» ar putea da o lovitură fatală existenţei noastre ca naţiune[...] Deocamdată, evreii beneficiază în ţară de o minoritate influentă [...] care poate pregăti din vreme, pe nesimţite, terenul pentru viitoarea «invazie» a noilor «patrioţi»"... Era pe vremea când, în "România liberă", un Ully Vălureanu vorbea despre România postcomunistă ca despre o posibilă "placă turnantă" a intereselor evreieşti în zonă. Pe atunci încheiam aşa: "Fireşte că am dori din toată inima ca ipoteza aceasta să nu se confirme, iar peste noi să cadă ruşinea unor afirmaţii neîntemeiate. Considerăm însă că, până la contrazicerea ei, românii trebuie să aibă în vedere şi această gravă eventualitate. Prea s-au făcut cu noi, de trei sferturi de veac încoace, multe «jocuri», pe cât de odioase, pe atât de incredibile, ca să nu ni se ascută suspiciunea şi spiritul de legitimă conservare naţională."

Ce s-a întâmplat de atunci încoace? Basarabia a devenit independentă, dar o unire cu România pare încă departe, iar "infuzia" masivă de evrei nu s-a făcut *încă*. S-ar putea zice că "ipoteza" noastră a rămas neconfirmată esenţial, părând mai mult rod al unei imaginaţii bolnave.

Iată însă că de curând s-au petrecut o serie de lucruri oarecum ciudate, ce nu ne pot rămâne indiferente. Mai întâi, numirea în funcţia de ambasador al Statelor Unite la Bucureşti a d-lui Alfred Moses, şeful Comunităţii Evreilor Americani, pare să confirme teoria "plăcii turnante" pomenite mai înainte. De ce ambasadorul în România al principalei puteri mondiale ar fi tocmai un evreu (şi încă unul atât de important), dacă evreii n-ar avea aici interese de perspectivă? Apoi, venind la cazul Basarabiei, de ce să-l fi chemat americanii la Washington pe conservatorul Mircea Snegur (când pe un Ion Iliescu, oricum mai semnificativ, l-au tratat recent cu destulă răceală), ba încă pe fondul tulburărilor din Cecenia, dovedind pentru o Basarabie săracă şi retrogradă un aşa de brusc interes ? Şi, în fine, să fie doar o coincidenţă că un fost evreu rus, Boris Berstein, actualmente magnat elveţian, este, practic, stăpânul financiar al întregii Basarabii, cum presa a relevat nu demult? De ce şi-ar cheltui bogătaşii evrei banii tocmai în umila şi nesigura Basarabie? Iată fapte şi întrebări ce s-ar putea să valideze mai vechea noastră ipoteză, chiar dacă aceste planuri oculte nu pot fi astăzi decât vag aproximate, iar eventuala lor împlinire s-ar putea să dureze câţiva ani buni de acum înainte. Trebuie să fim cu ochii în patru (chiar dacă deocamdată ne aflăm neputincioşi), mai ales că România (prin aceleaşi "porţi" ale Bucovinei şi Basarabiei) a mai avut cândva statutul neoficial al unui "Canaan" european (a se vedea şi serialul "Evreii în România", cu precădere în numerele din 1994), situaţie ce a generat o profundă criză naţională şi religioasă, ale cărei efecte se prelungesc până azi. În orice caz, Basarabia este, în prezent, o rană mult mai adâncă decât Ardealul.

RADIOGRAFIA UNEI TRAGEDII

Semnalăm pertinenta şi incisiva analiză pe care o face actualei noastre stări social-politice şi moral-spirituale dl. prof. Andrei -Iustin Hossu, într-un articol publicat în "Cuvântul Românesc" (Anul XXI, Nr. 223, Ianuarie 1995, p.7), sub titlul *Cauzele tragediei naţionale a poporului român*. Constatând, cu date concrete, prăpastia calitativă dintre masa electorală a anilor '40 şi cea a anilor '90 (ce le-a adus regulat câştig de cauză neocomuniştilor), d-l Hossu se întreabă: "Cum e cu putinţă? Ce se întâmplă cu noi? De ce acum românii aleg rău, împotriva intereselor lor majore naţionale şi împotriva tradiţiilor lor strămoşeşti?" Cele patru cauze ale "tragediei", ce dau răspunsuri realiste la întrebările de mai sus, ar fi următoarele:

1. *Lipsa de conştiinţă* (şi implicit de *mândrie*) *naţionala* - trista moştenire a propagandei internaţionalismului proletar, pe care patriotismul formal şi festivist al epocii Ceauşescu n-a putut s-o înlăture (şi care, am adăuga noi, este astăzi continuată în mod perfid de propaganda unui internaţionalism democratic de tentă masonică, la fel de antinaţional şi de anticreştin în temeiurile lui);

2. *Balcanismul*, ce se traduce mai ales în *corupţie* - moştenire nevindecată (ba chiar repotenţată de comunism) a vechiului fanariotism, atât de "blestemat" de un Eminescu (care-l numea adesea "bizantinism", ceea ce ar putea crea neînţelegeri) sau de un Cioran (*Schimbarea la faţă a României*, carte astăzi mai actuală decât oricând, fie şi în varianta "pieptănată" de autor); atâta vreme cât va exista "mizerie" (socială şi morală), corupţia de tip fanariot nu va putea fi înlăturată; d-l Hossu observă cu justeţe că "regimul neocomunist Iliescu încununează <<opera>>regimului comunist Ceauşescu";

3. *Incultura şi lipsa de civilizaţie* - "barbarizare" dorită în mod expres de comunişti şi exploatată cu abjecţie şi de neocomunismul actual, ce şi-a făcut din ea pricipalul capital electoral; sclavi ai propriei ignoranţe - observă d-l Hossu, - românii s-au purtat ca nişte orbi: "sclavul din ei a ales sclavia";

4. *Lipsa de conducători politici* autentici, înlocuiţi la noi cu avortonii vechii nomenklaturi sau cu "fripturiştii" analfabeţi de modă nouă, pe de o parte, iar pe de altă parte - am adăuga noi, fără să fim siguri că d-l Hossu ar subscrie - cu o gerontocraţie impopulară, lipsită de vlagă politică, dar şi de percepţia adecvată a noilor realităţi (repetatele înfrângeri ale opoziţiei noastre anticomuniste se explică nu doar prin manevrele puterii sau prin ignoranţa electoratului, ci şi prin propriile ei slăbiciuni, ce tind, din păcate, să se perpetueze iresponsabil, aducând riscul unui nou *fiasco* electoral în anul care vine).

D-l Hossu găseşte totuşi tăria ("filosofică" şi creştinească) de a-şi încheia analiza pe un ton optimist, vorbind de "conversiunea disperării în speranţă" şi conchizând oarecum retoric: "Moara lui Dumnezeu macină încet, dar macină bine. Bătălia Libertăţii împotriva Comunismului continuă paşnic, dar ferm. *Per aspera ad astra!*"... Aşa să ne ajute Dumnezeu.

V.A.M.

Editura PUNCTE CARDINALE
B.R.D. Sucursala SIBIU
Cont nr. 4072996517509

Colegiul redacţional: Gabriel CONSTANTINESCU, redactor-şef;
Demostene ANDRONESCU, Răzvan CODRESCU,
Constantin IORGULESCU, Marcel PETRIŞOR
Ioan NISTOR - secretar de redacţie
Doina Marilena CĂBAŞ - corector
2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii nr. 109
telefon 069/422536

Tehnoredactare computerizată "PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L. Printing Company